

PATRIMONIUL TURISTIC NATURAL al ROMÂNIEI

1. DEFINIȚII ȘI CONCEPTE

1.1 Turismul

Turismul este definit ca activitatea de călătorie pentru agrement sau afaceri care se concentrează în jurul vizitatorilor deplasați către o anumită destinație, ceea ce va implica de obicei o infuzie de bani noi de la vizitator în economia regională (Hall, 1995), fiind una dintre cele mai mari industrii globale (Hall și Page, 2006). Din perspectivă istorică (Glăvan, 2005¹), turismul a fost inițial apanajul elitelor (a se vedea noțiunea de “*leisure*” din literatura anglofonă care este asociată critic chiar unei clase – Veblen, 1899 – în literatura economică și socială), pentru ca astăzi să devină o comoditate (Sheller și Urry, 2004), deși majoritatea populației Globului nu își permite să călătorească pentru timp liber (Gibson, 2008). Cu toate acestea, chiar și cele mai sărace zone sau regiunile afectate de război sunt integrate într-o formă sau alta în industria de turism (Erhard și Steinicke, 2006). Există și forme de turism atipice din punct de vedere economic care nu realizează fluxuri economice tipice, dar care se încadrează ca tipologie la definiția activității turistice.

Deși activitate cu efecte preponderent economice, ea este dependentă în mod paradoxal de resursele naturale și de mediul înconjurător, dar și creează probleme de mediu enorme (Cater și Goodall, 1992; Cater, 1995; Butler, 2000; Wong, 2004; Hall and Higham, 2005). La ora actuală turismul este văzut ca un actor important în dezvoltarea sustenabilă (Weaver, 2004, 2014) și în reziliența față de dezastrele naturale și umane (Gibson, 2008).

Turismul este un fenomen complex (Goeldner și Ritchie, 2008), cu implicații diverse și studiat din multe perspective (Figura 1): economică, demografică, socială, psihologică, politică, geografică. Ca activitate economică, turismul este foarte adesea relaționat de legislație, de guvernare și de planificare, celelalte perspective enunțate mai sus fiind mai greu de formalizat.

Atracția turistică este inseparabil legată de turism (Lew, Hall și Timothy, 2008), fiind văzută ca o triadă: resursă exploatabilă, un produs sau imagine vandabile și locație. Sistemul de atracție turistică (MacCannel, 1999; Leiper, 1990) menționează trei elemente indispensabile pentru ca un sit aflat în afara domiciliului să devină interesant pentru turiști: (i) existența turiștilor, (ii) existența locului și (iii) un interes sau o cauză pentru ca turistul să dorească să vadă sau să experimenteze locația. Lăsând la o parte teoria sociologică a atracției turistice, Lew (1987) identifică trei caracteristici ale atracției turistice, care sunt cuantificabile și sunt utilizate în inventariere și tipologizare: (i) forma, identitatea sau numele, (ii) o structură organizațională și de

¹ A se vedea paginile 20 și 21 ale cărții citate

dezvoltare, și (iii) o experiență percepută. În acest mod, atracțiile turistice sunt identificate după nume (putând fi locuri bine definite sau areale identificate atât prin nume specifice, cât și prin categorii generice). Din punct de vedere tipologic, există mai multe diferențieri, dar cel mai adesea separarea bazată pe “ideografie” (în sens de reprezentare generalizată) în naturale, umane sau mixte este cea mai logică (Lew, 1987 – Tabelul 1).

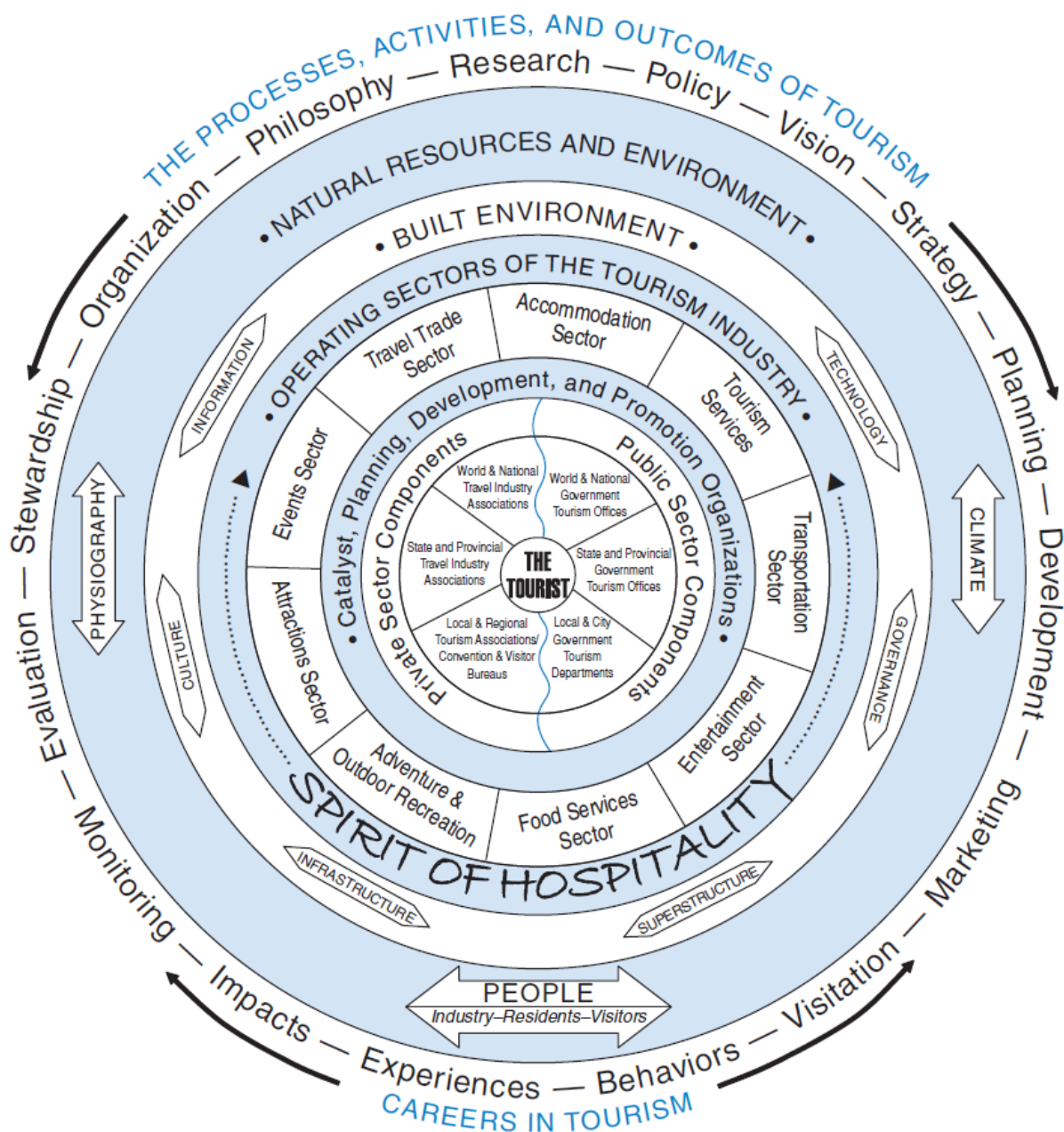

Figura 1. Fenomenul turistic și componentele sale (Goeldner și Ritchie, 2008)

Tabelul 1. Tipuri de atracții turistice din perspectivă „ideografică” (Lew, 1987)

Naturale	Mixte	Umane
<u>Panorame:</u> montane, litorale, câmpii, văi, zone aride, insule	<u>Natură observațională:</u> peisaje rurale și agricole, grădini zoologice și botanice, situri arheologice	<u>Infrastructură utilitară:</u> utilități (de ex. barajele), așezările umane și activitățile lor, oamenii și modul lor de a fi
<u>Ecosisteme:</u> climate, arii protejate	<u>Natură participativă:</u> activități montane, activități acvatice, activități în aer liber	<u>Infrastructură turistică:</u> forme de acces, structuri de informare, structuri de primire
<u>Repere de interes:</u> geologice, biologice, hidrologice	<u>Natură de agrement:</u> poteci, parcuri, stațiuni	<u>Infrastructură de agrement:</u> structuri de agrement și divertisment, cultură, istorie și artă

Alți autori (Schmidt, 1979) sugerează tipizarea pe baza ariei din care provine sursa în atracții (i) geografice, (ii) sociale, (iii) culturale, (iv) tehnologice, și (v) religioase.

1.2 Geografia turismului

Geografia turismului, ca disciplină, este asociată Geografiei umane, fiind văzută cel mai adesea în cadrul Geografiei economice, deși există în general în literatura anglofonă viziunea că potențialul acestei discipline este mult mai extins decât ceea ce s-a realizat până acum (Gibson, 2008). În loc să definim Geografia turismului, preferăm să enumerăm ce face aceasta:

- studiază locul de origine a turistului, destinația sa turistică și relațiile dintre acestea, incluzând rutele de transport, relațiile de afaceri și marketing și motivația călătorului (Lew, Hall și Timothy, 2008);

- abordează spațiul turistic în contextul larg geografic de înțelegere al spațiului (Pearce, 1979);

- studiază impactul turismului asupra cadrului natural și al mediului, în special în contextul schimbărilor globale de mediu pentru fundamentarea unui turism sustenabil (Gibson, 2008).

O încercare foarte interesantă și care trasează bine direcțiile de cercetare în geografia turismului este trichotomia dublă a lui Mitchell (1979), reprezentată grafic ca matrice (Figura 2).

Natura inherent spațială a turismului face ca Geografia să se integreze natural în studiul turismului. Goeldner și Ritchie (2008) în abordarea lor complexă asupra turismului, menționează că este recomandată studierea contribuțiilor geografice în turism, deoarece abordarea geografilor este “atât de cuprinzătoare”, abordând utilizarea terenului, aspectele economice, impactul demografic și cultural, etc. Veal (2006) menționează geografii ca fiind vârful de lance al cercetării

observaționale în turism, dar având și rezultate privind sociologia turistică, spațiul turistic, comportamentul turiștilor sau percepția peisajului.

CONCEPTS → ↓	DEMAND	SUPPLY	LINKAGE	Vectors ↓
PURPOSE	1	2	3	Ideology Values
STRUCTURE	4	5	6	Institutions Facilities Activities
DISTRIBUTION	7	8	9	Physical Geometry
Vectors →	Behavior	Management Impact Environment	Transportation Interaction Participation	

Figura 2. Matricea definită de trichotomia dublă a direcțiilor de studiu a turismului prin geografia turismului

Resursele turistice, din perspectivă a geografiei turismului (Nelson, 2017) sunt acele componente ale destinației turistice (fizice și/sau umane) care au potențialul de a facilita turismul sau chiar reprezintă baza atracției turistice (astfel că putem spune că atracțiile turistice sunt incluse în conceptul de resursă turistică). Resursele turistice naturale sunt de bază, fundamentale pentru dezvoltarea celor umane (Godfrey și Clarke, 2000). Resursele turistice sunt potențiale, putând fi tangibile (mai ales în cazul celor naturale), dar necesitând dezvoltare pentru utilizare în turism. Întotdeauna turismul se dezvoltă pe baza unei combinații de resurse, și nu a unei singure resurse (Nelson, 2017). Pe lângă efectul benefic turismului, unele elemente ale cadrului natural pot reprezenta bariere în dezvoltarea acestuia (Nelson, 2017). Din perspectivă practică se recomandă utilizarea unui audit al resurselor turistice de către decidenții în turism, mai ales prin utilizarea SIG², pentru a se putea identifica punctele tari și cele slabe în dezvoltarea destinației turistice (Godfrey și Clarke, 2000; Nelson, 2017).

² Sisteme Informaționale Geografice

1.2.1 Patrimoniul turistic

Definirea patrimoniului turistic necesită o mică divagație. În general noțiunea de patrimoniu³ este destul de clară în termeni juridici (Lazzarotti, 2003), acesta putând fi public sau privat, deși diferite discipline atribuie multiple înțelesuri termenului (Selicato, 2006). Etimologic, cuvântul are la origine latinescul *patrimonium*, compus din *pater*⁴ și *munus*⁵, adică “datoria tatălui/lucrurile aparținând tatălui său” (Selicato, 2006).

În geografia umană, există teoretizări destul de interesante ale termenului de patrimoniu care pot fi transferate către turism. Printre acestea menționăm Tunbridge și Ashworth (1996) și Graham, Ashworth și Tunbridge (2000), care definesc patrimoniul în contextul geografiei umane astfel: **utilizarea trecutului ca resursă culturală, politică și economică pentru prezent, în mod selectiv și bineînțeles, subiectiv și foarte dinamic**. În plus, patrimoniul este asociat la nivel de “trinitate” împreună cu identitatea și locul (Ashworth, Graham și Tunbridge, 2007), astfel încât putem transfera la nivelul geografiei turismului definiția scurtă: **patrimoniul turistic reprezintă spații istorice cu identitate turistică**. Și în spațiul francofon, Lazzarotti (2011) definește patrimoniul ca **fuziune a monumentelor istorice cu natura**, sau mai detaliat ca **ansamblu de atribute, reprezentări și practici ancorate de un obiect necontemporan (lucru, muncă, idee, martor, clădire, amplasament, peisaj, practică) în care este declarată colectiv importanța actuală intrinsecă (reprezentativ al unei istorii a lucrurilor societății) și extrinsecă (ascunde valori suport ale unei memorii colective) care necesită conservare pentru viitor** (Lazzarotti, 2013). Exemple de patrimoniu, sunt relicvele fizice ale trecutului (atât naturale, cât și umane, sau mixte, cazul peisajelor), obiecte, infrastructuri, situri sau locuri, produsele culturale, artistice sau sociale. Din perspectivă istorică patrimoniul a fost construit de societățile modernă și contemporană, fie în jurul obiectivelor socio-culturale (în special în Europa), fie în jurul parcurilor naturale (în special în SUA) sau a mediului urban (Duhamel, 2018). Natura dinamică a patrimoniului turistic este dată de apariția unor surse de atracție turistică, fie prin inovație umană sau tehnologică, fie prin dinamica mediului natural.

În literatura românească se vehiculează concepția economică și juridică, Glăvan (2005) citând legislația românească, care consideră patrimoniul turistic ca fiind compus din resursele turistice și structurile turistice. Celelalte cursuri din domeniu păstrează aceeași perspectivă economică (Ielenicz și Comănescu, 2009). Swizewski și Oancea (1977) asociază patrimoniul turistic cu fondul turistic.

Revenind la confuziile din literatura românească, multe cursuri universitare includ în patrimoniul turistic și potențialul turistic (Cândea, 2010). Altele, includ patrimoniul turistic, conceptualizat ca fond turistic în potențialul turistic, împreună cu dotările tehnico-edilitare și serviciile turistice (Swizewski și Oancea, 1977).

Din punctul nostru de vedere trebuie abordată direcția în care patrimoniul nu cuprinde totalitatea spațiului unei țări (asta pentru că vorbim de patrimoniul turistic al României) cu un

³ Ca sinonime se pot menționa: avere, moștenire

⁴ tată

⁵ datorie

anumit potențial turistic, ci doar acele spații care în prezent au identitate specific patrimonială. Astfel, patrimoniul turistic este destul de dinamic din perspectivă temporală, în sensul că se extinde și se poate modifica în funcție de paradigmele sociale și politice, dar față de potențial, pe care îl detaliem imediat, este limitat la o serie bine definită de locuri/spații cu identitate clară.

1.2.2 Potențialul turistic

Noțiunea de potențial este destul de generală, precum cea de patrimoniu, dar din fericire are teoretizări geografice care pot fi transferate către turism, deși în geografia turismului la nivel internațional nu este o direcție care să fie considerată importantă. Mai degrabă determinarea potențialului intră la zona de geografie aplicată în turism sau la aspecte practice de strategie/marketing turistic (Pearce, 2012; Veal, 2018). Doar regional evaluarea potențialului turistic este un component important al geografiei turismului. În literatura internațională nu există conceptualizată foarte clar direcția de studiu în geografia turismului a potențialului turistic.

În literatura românească, și în cazul potențialului turistic se preferă abordarea economică, Cocean (1999) definind potențialul turistic ca “*rezultatul asocierii spațiale a fondului turistic cu baza tehnico-materială aferentă*”. Sau, mai extins, “*ansamblul componentelor naturale, cultural-istorice, sociodemografice și tehnico-economice, recunoscute științific, cantitativ și calitativ și dovedite prin practică și care, prezintă posibilități e valorificare turistică și sau anumită funcționalitate pentru turism*” (Glăvan, 1995).

Muntele (2000) definește⁶ potențialul turistic ca “*totalitatea posibilităților pe care mediul natural și cel social le poate pune la dispoziția activităților turistice indiferent că sunt sau nu folosite în aceste scopuri*”, pornind de la argumentul că istoric, turismul apare în zona mediteraneană promovat de britanici, în contextul atracțiilor acestei zone. Se recunoaște natura dinamică, se diferențiază potențial amenajat, utilizat și amenajabil, și componentul natural al potențialului. Ori tocmai conceptual, noțiunea de potențial⁷ este virtuală din punct de vedere al condițiilor de realizare (utilizabilă/amenajabilă), în momentul în care potențialul se realizează (adică este utilizat/amenajat) nu mai este potențial turistic, ci devine patrimoniu turistic.

În concepția noastră asupra patrimoniului turistic și a potențialului turistic, **abordarea geografică a patrimoniului** exclude o relație de incluziune sau de egalitate între cele două concepte. Practic, există o suprapunere, potențialul cuprinzând elementele de patrimoniu. Practic patrimoniul turistic este un potențial turistic utilizat, fiind illogică separația dintre potențialul turistic utilizat și cel latent⁸ (Ielenicz și Comănescu, 2009⁹; Muntele, 2000).

Asocierea potențialului turistic la nivel de egalitate cu diferite noțiuni economice¹⁰ (resursă, ofertă, fond) este problematică, deoarece fiecare noțiune economică are nuanțele ei în definire, niciuna acoperind întru totul potențialul turistic. O să dăm un singur exemplu, care ilustrează

⁶ Fără a cita sursa aceste definiții.

⁷ dex.ro = “Care are în sine toate condițiile esențiale pentru realizare, care există ca posibilitate, care există în mod virtual”.

⁸ Noțiunea de potențial deja include o latență, o posibilitate.

⁹ Care introduc și potențialul turistic cunoscut, pe lângă cel latent, considerat puțin cunoscut.

¹⁰ Acestea le vom trata separat la secțiunea 1.3, dedicată economiei turismului.

nevoia de a nu utiliza în definirea geografică noțiunile economice: Iosep și (2010) citând pe Swizewski și Oancea (1977) menționează că potențialul turistic integrează, pe lângă fondul turistic, și baza tehnico-materială și chiar serviciile turistice, fiind suma acestora. Se observă din nou confuzia între virtualitatea potențialului și materialitatea bazei tehnice și a serviciilor.

Potențialul turistic în opinia noastră este cel mai apropiat la nivel de incluziune de conceptul de resursă turistică, fie că abordarea este geografică sau economică (Snack, 1977). Glăvan (2005) consideră potențialul turistic component al ofertei turistice, sau ca ofertă turistică potențială. Ulterior același autor (Glăvan, 2006) include în potențialul turistic, ca latură afectivă a diferitelor componente ale acestuia, atracțiile turistice, și recunoaște caracterul predominant economic al resurselor turistice, care deși mai complete pot fi destul de generale și latente.

1.3 Economia turismului

Din perspectivă economică, turismul este o parte a economiei, fiind definit de un lanț de furnizare a unor servicii între diverse sectoare, astfel încât este ușor de cuantificat și modelat. Pentru a fi integrat în perspectiva economică a cererii și ofertei, în cadrul turismului o serie de noțiuni au fost propuse și definite. Din păcate, uneori apare o confuzie generalizată în cadrul acestor termeni la nivelul literaturii românești, confuzie transmisă și la sau venind de la nivelul geografiei. Astfel, din perspectivă economică se vehiculează termenul de atracție turistică, care stă la baza activității economice prin atragerea turistului către destinație. Și resursa turistică este definită, înglobând atracțiile turistice, (Snack, 1977). Pentru ca actul turistic să se întâmple este nevoie de servicii turistice (Vanhove, 2005), din care sectorul de acomodare este cel mai important, de infrastructură publică de transport și de componentele de încheiere a fluxului, respectiv intermediarii.

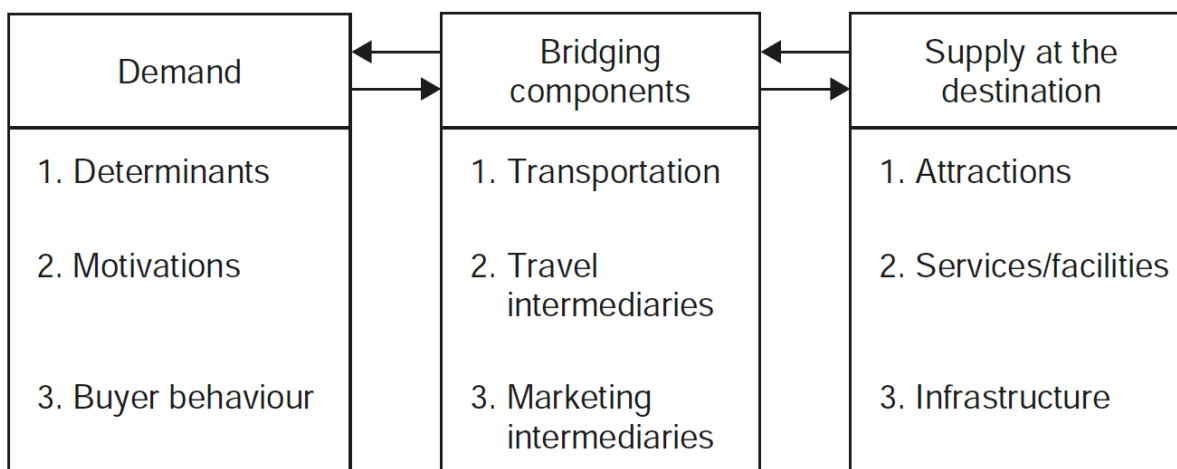

Figure 4.1 Components of the tourism system

Figura 3. Componentele sistemului turistic (Vanhove, 2005)

Din perspectivă economică există teoretizări în literatura românească în care potențialul turistic este văzut de fapt ca patrimoniu, dar din punct de vedere economic de fapt vorbim de produs turistic. Atât potențialul turistic, cât și patrimoniul turistic nu intră în circuit decât dacă devin atracții turistice, fiind integrate în produse turistice. Considerând ciclul de viață al produsului turistic fundamentat de [Butler \(1980\)](#), nu are logică ca patrimoniul sau potențialul turistic să fie incluse ca atare în noțiunea de produs turistic sau în alte accepțiuni economice. Atât potențialul cât și patrimoniul turistic sunt realități nedisociabile de cadrul fizico-geografic sau uman-geografic, astfel încât ele nu pot fi asociate produsului turistic sub relație de incluziune. Produsul turistic este perisabil în timp și nu poate fi stocat ([Stafford, 1999](#)). Astfel părerea noastră este că atât potențialul cât și patrimoniul turistic trebuie tratate diferit de partea economică, cel puțin din perspectivă funcțională. Dacă analizăm modul în care este creat produsul turistic vom vedea ca el este predominant o construcție umană, bazată pe mai multe nivele. Literatura economică are teoretizată o suită de termeni care se pot asocia în parte cu patrimoniul și cu potențialul turistic, astfel încât sintetizarea unui tabel de comparație este de ajuns pentru a trata acest aspect. Termenii economici nu trebuie preluați sau reinvențați în geografia turismului. Aceștia trebuie utilizați în contextul lor economic, iar unde conceptele sau metodele geografice pot ajuta se poate realiza o integrare. Cel puțin din perspectivă a componentei naturale a turismului, nu există integrări clare la nivelul literaturii internaționale.

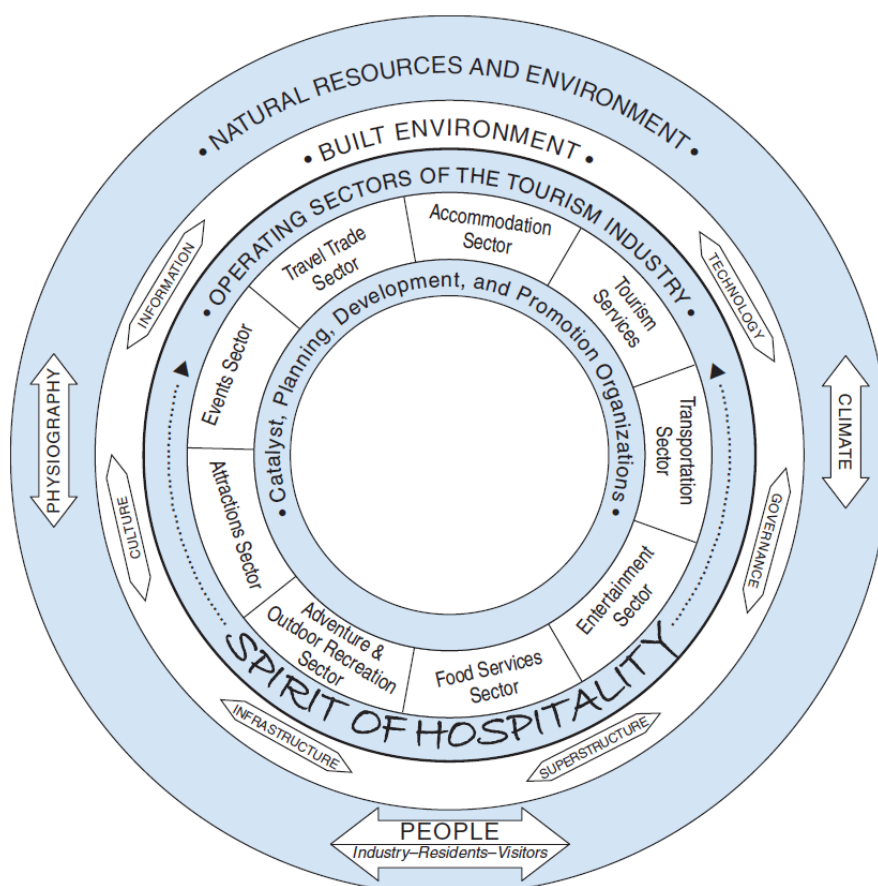

Figura 4. Complexitatea fenomenului turistic

1.4 Geopatrimoniul

Geografia fizică pune la dispoziție cadrul esențial al dezvoltării turismului (“physiography” și “climate” fiind văzute ca fiind componente de bază ale turismului – Goeldner și Ritchie, 2008), dar deoarece geografii asociază preponderent turismul cu geografia umană, în cadrul geografiei turismului nu se pune accent pe studiul propriu-zis al cadrului natural. Cu toate acestea în disciplinele geografiei fizice și în geologie, a apărut o direcție de studiu care abordează componentul fizico-geografic atât din perspectivă a utilizării turistice, cât și din perspectivă a nevoii de conservare și de reducere a impactului indus de activitățile umane în general, sau de turism în particular.

Evaluarea geopatrimoniului este de actualitate printre cercetătorii din geostiințe, mai ales în contextul geoconservării (Brocx, 2008; Brocx și Semeniuk, 2007) sau aplicării SIG (Rutherford, Kobryn și Newsome).

Din perspectivă practică această direcție a fost materializată în momentul în care UNESCO (United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization) la a 17-a Conferință Generală, din 1972, a adoptat Convenția privind protecția patrimoniului cultural și natural global¹¹. În privința patrimoniului, convenția menționează:

“Articolul 1

În sensul prezentei convenții, următoarele sunt considerate „patrimoniul cultural”:

- monumente: lucrări arhitecturale, lucrări de sculptură și pictură monumentală, elemente sau structuri de natură arheologică, inscripții, locuințe rupestre și combinații de trăsături, care au o valoare universală remarcabilă din punct de vedere al istoriei, artei sau științei;
- grupuri de clădiri: grupuri de clădiri separate sau conectate care, datorită arhitecturii, omogenității sau locului lor în peisaj, au o valoare universală remarcabilă din punct de vedere al istoriei, artei sau științei;
- situri: lucrări ale omului sau lucrările combinate ale naturii și ale omului și zone, inclusiv situri arheologice, care au o valoare universală remarcabilă din punct de vedere istoric, estetic, etnologic sau antropologic.

Articolul 2

În sensul prezentei convenții, următoarele sunt considerate „patrimoniul natural”:

- trăsături naturale constând din formațiuni fizice și biologice sau grupuri de astfel de formațiuni, care au o valoare universală remarcabilă din punct de vedere estetic sau științific;
- formațiuni geologice și fiziografice și zone delimitate cu precizie care constituie habitatul speciilor amenințate de animale și plante cu o valoare universală remarcabilă din punct de vedere al științei sau al conservării;

¹¹ <https://whc.unesco.org/en/conventiontext/> (accesat 01.10.2021)

- situri naturale sau zone naturale delimitate cu precizie de o valoare universală remarcabilă din punct de vedere al științei, conservării sau frumuseții naturale.”

Convenția a pus și bazele Comitetului Interguvernamental pentru Protecția Patrimoniului Cultural și Natural Global, pe scurt Comitetul Patrimoniului Global care are ca rol principal menținerea Listei Patrimoniului Global¹².

În România sunt nouă entități:

1. Danube Delta¹³ – Delta Dunării;
2. Churches of Moldavia – Bisericile din Moldova;
3. Monastery of Horezu – Mănăstirea Horezu;
4. Villages with Fortified Churches in Transylvania 21 – Satele cu biserici fortificate din Transilvania;
5. Dacian Fortresses of the Orastie Mountains – Cetățile dacice din Munții Orăștie;
6. Historic Centre of Sighișoara – Centrul Istoric al Sighișoarei;
7. Wooden Churches of Maramureș – Bisericile de lemn din Maramureș;
8. Ancient and Primeval Beech Forests of the Carpathians and Other Regions of Europe¹⁴ – Pădurile de fag din Carpați și ale zone ale Europei;
9. Roșia Montană Mining Landscape¹⁵ – Peisajul minier de la Roșia Montană,

, din care două au component natural (1 și 8) și unul mixt (9).

UNESCO manageriază și Rețeaua de Geoparcuri Globale (Global Geoparks Network - GGN)¹⁶. În România există un singur geoparc global, respectiv Geoparcul Hațeg¹⁷.

Tot la nivel global, sub egida IUCN (International Union for Conservation of Nature) există la nivelul WCPA (World Commission on Protected Area) un grup de specialiști în geopatrimoniu (Geoheritage Specialist Group - GCG)¹⁸.

1.5 Geoturismul

Geoturismul își propune să ofere vizitatorilor oportunități de a vizualiza și experimenta procesele geologice și geomorfologice într-un mod care generează aprecierea și înțelegerea mediului natural (Hose, 2005, 2012a). În special, geoturismul se concentrează pe asigurarea accesului la interpretarea caracteristicilor și proceselor geologice (de exemplu, mecanisme de alterare, eroziune și tectonică) ale unei zone naturale (Dowling & Newsome, 2010). Geoturismul

¹² <https://whc.unesco.org/en/list/> (accesat 01.10.2021)

¹³ <https://whc.unesco.org/en/list/588> (accesat 01.10.2021)

¹⁴ <https://whc.unesco.org/en/list/1133> (accesat 01.10.2021)

¹⁵ <https://whc.unesco.org/en/list/1552> (accesat 01.10.2021)

¹⁶ <https://en.unesco.org/global-geoparks> (accesat 01.10.2021)

¹⁷ <https://www.hateggeoparc.ro/new/index.php/en/home/> (accesat 01.10.2021)

¹⁸ <https://www.iucn.org/commissions/world-commission-protected-areas/our-work/geoheritage> (accesat 01.10.2021)

subliniază, de asemenea, conservarea unor caracteristici geologice semnificative și oferă mijloacele de a genera conștientizare și beneficii economice pentru destinațiile și comunitățile turistice (Hose & Vasiljevic, 2012). Newsome și Dowling (2010) îl descriu în plus ca context și mijloace de a încorpora date științifice geologice în informații accesibile și atrăgătoare, pentru a genera interes public, prin însoțirea produselor turistice bazate pe natură plasate în locații adecvate. Principalele elemente ale activității lor pun accentul pe recunoașterea și identificarea geositurilor (locații de interes geologic) și importanța interpretării prin broșuri, panouri informative, trasee autoghidate și tururi ghidate (Dowling & Newsome, 2010).

Ca orice formă de turism, geoturismul are potențialul de a genera efecte benefice și negative care necesită o planificare și o gestionare atentă (Newsome & Dowling, 2006; Reynard și Panizza, 2005).

Criteriile de selecție a geositurilor (Hose, 2006, 2012a; Newsome & Dowling, 2010; Pereira și Pereira, 2010; Pralong, 2005; Reynard, 2008) pot fi rezumate în trei aspecte principale: reprezentare geologică, acces și siguranță turistică. Cu toate acestea, în general, site-urile cu o geologie extraordinară și site-urile care sunt ușor accesibile pot să nu fie cele mai potrivite geosituri. Criteriile de acces și gestionare pot fi adecvate, dar valoarea unei caracteristici geologice datorită sensibilității sitului, poate din cauza valorilor mari ale geo-patrimoniului sau a semnificației culturale ridicate poate însemna că managementul nu poate considera site-ul potrivit pentru promovare ca o atracție turistică (Brocx, 2008; Brocx & Semeniuk, 2007).

Ca formă emergentă de turism natural durabil, înființat în Marea Britanie și apariția sa ulterioară la sfârșitul secolului al XX-lea, geoturismul a devenit o formă distinctă de turism bazat geologic (Hose, 2012a; Hose & Vasiljevic, 2012; Thomas, 2012). O ilustrare a acestei creșteri este rezumată în Newsome, Dowling și Leung (2012), care documentează câteva produse de geoturism importante care au apărut începând cu anul 2000. Creșterea globală continuă în geoturism a creat o cerere pentru o mai robustă și sistematică. Abordări pentru evaluarea potențialului de geoturism al zonelor naturale prin identificarea siturilor adecvate de interes geologic (geosituri) care îndeplinesc și managementul mediului reprezintă o direcție de cercetare în direcția potențialului turistic.

1.6 Ecoturismul

Având în vedere ambiguitatea asociată cu originile istorice ale ecoturismului este foarte importantă discutarea legăturii dintre turismul de natură (sau turism orientat spre natură) și ecoturism (Fennell, 2008). De exemplu, Laarman și Durst, în referința lor timpurie la ecoturism, l-au definit ca un turism de natură în care, „călătorul este atras de o destinație din cauza interesului său pentru una sau mai multe caracteristici ale istoriei naturale a acestei destinații. Vizita combină educația, recreerea și adesea aventura” (Laarman și Durst 1987). În plus, acești autori au fost probabil primii care au făcut referire la dimensiunile dure și moi ale turismului de natură, bazate pe rigoarea fizică a experienței și, de asemenea, pe nivelul de interes pentru istoria naturală. Laarman și Durst (1987) au sugerat că, cel mai probabil, oamenii de știință ar fi mai dedicați decât oamenii obișnuiți în căutarea ecoturismului și că unele tipuri de ecoturisti ar fi mai dispuși să suporte greutăți decât alții pentru a-și asigura experiențele. Caracteristicile traseului dur și moale

au fost poziționate teoretic în literatură de [Acott și colab. \(1998\)](#) privind ecoturismul profund și cel superficial. Ecoturismul profund este caracterizat în funcție de valoarea intrinsecă, dezvoltarea pe scară mică, identitatea comunității, participarea comunității și noțiunea că materialismul pentru sine este greșit. În schimb, ecoturismul superficial este caracterizat ca o atitudine obișnuită față de lumea naturală, natura este văzută ca o resursă care trebuie exploatată în maximizarea beneficiilor umane, deciziile de gestionare se bazează pe raționamente utilitare, iar durabilitatea este privită dintr-o perspectivă slabă sau foarte slabă. Golul dintre ecoturismul profund și superficial, recunoscând că fiecare dintre ele sunt poziții dihotomice pe un continuum, i-a determinat pe autori să observe că ecoturismul superficial afectează ecoturismul de masă. Singura diferență, observă ei, este în modul în care fiecare este promovat, în care ecoturismul superficial ar face revendicări ecoturistice în publicitatea sa (de exemplu, vizionarea faunei sălbatice într-un fel sau altul), profitul având prioritate față de considerațiile sociale și ecologice.

O definiție ulterioară a lui [Laarman și Durst \(1993\)](#) identifică o diferență conceptuală între ecoturism și turismul de natură. În recunoașterea dificultăților în definirea turismului de natură, aceștia stabilesc atât un domeniu de aplicare îngust cât și unul larg al definiției sale. Domeniul îngust, spun ei, se referă la operatorii care organizează tururi orientate spre natură; cu toate acestea, în general, se aplică utilizării resurselor naturale de către turism, inclusiv plaje și peisaje rurale. Ei definesc turismul natural ca „*turismul axat în principal pe resursele naturale, cum ar fi parcurile și zonele naturale relativ netulburate, zonele umede, rezervațiile sălbatice și alte zone de floră, faună și habitate protejate*”. Având în vedere această perspectivă, pare să existe un consens în literatura de specialitate care descrie ecoturismul ca o parte a unui turism mai larg bazat pe natură.

Acest lucru devine evident în discuția lui [Goodwin \(1996\)](#), care a scris că turismul de natură cuprinde toate formele de turism - turism de masă, turism de aventură, turism cu impact redus, ecoturismul - care utilizează resursele naturale într-o formă sălbatică sau nedezvoltată - inclusiv specii, habitat, peisaj, peisaj și caracteristici ale apei sărate și dulci. Turismul natural este călătoria cu scopul de a te bucura de zone naturale nedezvoltate sau de animale sălbatice. Și, dimpotrivă, că ecoturismul este un turism de natură cu impact redus, care contribuie la menținerea speciilor și a habitatelor fie direct printr-o contribuție la conservare și / sau indirect prin asigurarea de venituri pentru comunitatea locală suficientă pentru ca localnicii să valorifice și, prin urmare, să protejeze zona lor de patrimoniu sălbatic ca sursă de venit ([Goodwin, 1996](#)).

1.7 Peisajele și turismul

Un peisaj reprezintă trăsăturile vizibile ale unei suprafețe de teren, formele sale de relief și modul în care acestea se integrează cu caracteristicile naturale sau create de om, adesea considerate în ceea ce privește atractivitatea lor estetică. Un peisaj include elementele fizice ale formelor de relief definite geofizic, cum ar fi munții (cu ghețari), dealurile, corpurile de apă, cum ar fi râurile, lacurile, iazurile și marea, elementele vii ale acoperirii solului, inclusiv vegetația indigenă, elementele umane, inclusiv diferitele forme de utilizare, clădiri și structuri și elemente tranzitorii, cum ar fi iluminatul și condițiile meteorologice. Combinând atât originile lor fizice, cât și suprapunerea culturală a prezenței umane, adesea create de-a lungul mileniilor, peisajele reflectă o sinteză vie a oamenilor și a locului care este vitală pentru identitatea locală și națională.

Caracterul unui peisaj ajută la definirea imaginii de sine a oamenilor care îl locuiesc și a simțului locului care diferențiază o regiune de alte regiuni. Este fundalul dinamic al vieții oamenilor. Peisajul poate fi la fel de variat precum terenurile agricole, un parc peisagistic sau sălbăticia. Pământul are o gamă largă de peisaje, inclusiv peisaje înghețate din regiunile polare, peisaje muntoase, peisaje vaste deșertice aride, insule și peisaje de coastă, peisaje dens împădurite sau împădurite, inclusiv păduri boreale din trecut, păduri tropicale și peisaje agricole temperate sau tropicale.

European Landscape Convention¹⁹ (Florence, 2000) promovează protecția, managementul și amenajarea peisajelor și organizează cooperarea internațională pe probleme de peisaj. Legislativ, această convenție este legiferată de Treaty No.176²⁰, Council of Europe Landscape Convention (ETS No. 176). În viziunea acestei convenții peisajul este privit ca o zonă, așa cum este percepută de oameni, al cărei caracter este rezultatul acțiunii și interacțiunii factorilor naturali și/sau umani.

Convenția își propune o creștere a conștientizării în rândul societății civile, organizațiilor private, și autoritățile publice a valorii peisajelor, a rolului acestora și a modificărilor aduse acestora. Astfel un rol principal este cel de instruire și educație, prin pregătirea unor specialiști în evaluarea, politica, protecția, managementul și planificarea peisajului;

Se pune accent și pe identificarea peisajelor proprii la nivel național sau european, pe analiza caracteristicile acestora și forțele și presiunile care le transformă; convenția asigură și un cadru de evaluare a calității peisajelor și impune celor care o adoptă stabilirea unor măsuri de îmbunătățire a calității peisajelor și a protecției acestora.

¹⁹ <https://www.coe.int/en/web/landscape>

²⁰ <https://www.coe.int/en/web/conventions/full-list?module=treaty-detail&treatynum=176>

1.8 Cadrul legal al turismului în România

Legea turismului²¹ este cea care definește din punct de vedere legal o serie de termeni:

“... Art

1. **agenție de turism** - persoana juridică, deținătoare a unei licențe de turism valabile, emise în condițiile legii.

2. **agrement turistic** - serviciu turistic constând într-o diversitate de activități, mijloace, echipamente, evenimente, destinate recreării turiștilor;

3. **atașatul de turism** - persoana angajată în cadrul autorității publice centrale responsabile în domeniul turismului care asigură reprezentarea României atât în țările membre Uniunii Europene, cât și în țările terțe, în domeniul politicii turismului și promovării produselor, serviciilor turistice și formelor de turism din România;

4. **cazarea turistică** – serviciul specific prin care este pus la dispoziția turistului un spațiu amenajat în conformitate cu criteriile de clasificare, în scopul înnoptării pentru una sau mai multe zile, într-o structură de primire turistică, cu funcțiuni de cazare. Acest serviciu are ca unitate de măsură ziua.

...

5. **centru național / local de informare și promovare turistică** - structură specializată de informare și promovare turistică, care funcționează în cadrul structurii organizatorice a autorităților administrației publice locale.

6. **certificat de clasificare pentru structuri de primire turistică** - document eliberat de către autoritatea publică locală competentă conform prevederilor legale, prealabil și obligatoriu în vederea funcționării, prin care se atestă capacitatea unui operator economic, titularul certificatului de clasificare, de a furniza servicii turistice în condiții de siguranță pentru turiști și la standardele de calitate și cantitate prevăzute în legislația în vigoare;

7. **complexul hotelier** - structură de primire turistică cu funcțiuni de cazare care cuprinde în perimetrul ei una sau mai multe structuri de primire turistice cu funcțiuni de alimentație publică, precum și structuri de primire turistice cu funcțiuni de agrement turistic, toate aflate în administrarea aceluiași operator economic;

8. **complexul balnear** - complexul hotelier care asigură tratament balnear și de recuperare, autorizat, folosind factori naturali de cură și agenți fizici terapeutici, prin baze de tratament medico-balnear autorizate de autoritatea administrației publice centrale din domeniul sănătății;

9. **destinație turistică** - zonă cu o varietate de produse turistice în care există resurse turistice componente ale mediului natural și/sau antropic.

²¹ <http://turism.gov.ro/web/wp-content/uploads/2018/10/Legea-turismului.pdf> (accesat 01.10.2021)

10. **ghid de turism** - persoană calificată și autorizată în condițiile legii, care însoțește și îndrumă turistul sau turiștii, oferind informații cu privire la locurile vizitate;

11. **licență pentru agențiile de turism** – document eliberat de către autoritatea administrației publice centrale din domeniul turismului, prin care se atestă capacitatea unei persoane juridice, titulara licenței, de a vinde și oferi spre vânzare pachete de servicii turistice și componente ale acestora, în condiții de calitate, siguranță și concurență loială pentru turiști;

12. **obiectiv turistic** - element sau ansamblu de elemente al resursei turistice, individualizat și introdus în circuitul turistic;

13. **operator economic din turism** – persoana fizică sau persoana fizică autorizată, întreprinderea individuală sau familială, societatea comercială sau altă persoană juridică constituită conform legii, care desfășoară activități economice specifice din domeniul turismului;

14. **organizație de management al destinației** - persoană juridică, care realizează politica de dezvoltare turistică, inclusiv politica de marketing a destinației turistice;

15. **patrimoniul turistic** – ansamblul resurselor turistice și structurilor realizate în scopul valorificării prin activități de turism;

16. **domenii/pârții pentru practicarea sporturilor de iarnă** – zone special amenajate pentru practicarea în condiții de siguranță a sporturilor de iarnă;

17. **pachet turistic** – combinația a cel puțin două tipuri diferite de servicii turistice destinate aceleiași călătorii sau vacanțe, ...”

“...

18. **plaja turistică** - spațiu situat pe malul unei ape naturale, utilizat de turiști pentru înot, expunerea la soare și/sau pentru alte activități terapeutice sau de agrement, spațiu ce se delimitează de administratorul legal al plajei;

19. **produs turistic** – ansamblu de bunuri materiale și/sau servicii capabil să satisfacă nevoile de turism ale unei persoane sau ale unui grup de persoane între momentul sosirii și momentul plecării de la destinația turistică;

20. **resursă turistică** - componentă a mediului natural și/sau antropic, care prin calitățile și specificul ei este recunoscută, înscrisă și valorificată turistic, în măsura în care nu este supusă unui regim de protecție integrală, în condițiile legii. Resursele turistice sunt:

a) naturale: elemente geologice, geo-morfologice, hidrologice, speologice, de climă, de floră și de faună, peisaje, zăcămintele de substanțe minerale și altele asemenea;

b) antropice: monumente arheologice, situri arheologice, monumente, case și ansambluri memoriale, elemente, structuri sau monumente tehnice și de artă, muzee, elemente de cultură, folclor și artă populară, festivaluri și altele asemenea.

21. **serviciu turistic** - reprezintă unul dintre următoarele servicii asigurate în scop turistic:

- (a) *transport de pasageri;*
- (b) *cazarea care nu face parte intrinsecă din transportul de pasageri și care este realizată în alt scop decât cel rezidențial;*
- (c) *alimentație publică;*
- (d) *tratament balnear, climatic sau balneoclimatic;*
- (e) *agrement turistic;*
- (f) *orice alt asemenea serviciu destinat a îndeplini cerințele specifice ale turiștilor;*

22. **sezon turistic estival pe litoralul românesc** - perioada cuprinsă în intervalul 1 mai – 30 septembrie a fiecărui an calendaristic;

23. **Sistemul Informatic de Evidență a Activității de Turism din România**, denumit în continuare SIEATR - ansamblu al sistemelor și mijloacelor informatice necesare pentru ținerea evidenței operatorilor economici din turism, de evaluare a activității turistice, de evaluare a circulației turiștilor și de furnizare a informațiilor necesare instituțiilor publice;

24. **stațiune turistică** - localitate sau parte a unei localități care dispune de resurse turistice, care este atestată prin Hotărâre a Guvernului inițiată de autoritatea administrației publice centrale responsabilă în domeniul turismului, din oficiu sau la propunerea autorității administrației publice locale, în situația îndeplinirii cumulative a criteriilor și condițiilor de atestare, stabilite prin norme metodologice. În funcție de criteriile și condițiile de atestare, stațiunile turistice pot fi: de interes național sau local. În funcție de acreditarea primită de la Ministerul Sănătății, conform legii, stațiunile turistice de interes național sau local pot fi și: balneare, climatice sau balneoclimatice;

25. **structură de primire turistică** - orice construcție și/sau amenajare destinată, prin proiectare, execuție sau prin utilizare cazării turiștilor, servirii mesei pentru turiști, agrementului, transportului special destinat turiștilor, tratamentului balnear pentru turiști, împreună cu serviciile aferente, autorizată de autoritatea competentă și clasificată conform legii;

26. **traseu turistic** - cale de acces, pietonală sau cu un mijloc de transport, semnalizată și marcată conform reglementărilor legale în vigoare, care conduce la un obiectiv turistic sau care traversează o destinație turistică;

27. **turism** - ramura prioritară a economiei naționale, cu funcții complexe și implicații multisectoriale, care cuprinde ansamblul activităților desfășurate în scopul producerii de bunuri și servicii pentru turiști;

28. **turism durabil** – turismul care are un impact minim asupra mediului și culturii comunității gazdă, contribuind în același timp la generarea veniturilor, ocupării forței de muncă și conservării ecosistemelor locale;

29. **turist** – orice persoană care vizitează un loc, altul decât cel unde se află reședința sa obișnuită, în scopul efectuării unor activități cu caracter recreativ, sportiv, medical, cultural,

religios, de afaceri și altele, activități ce implică minim o înnoptare și a căror durată este mai mică de 12 luni;

30. **zonă turistică a unității administrativ-teritoriale** – zonă din cadrul unității administrativ teritoriale care concentrează o varietate de resurse și servicii turistice, stabilită și delimitată prin documentații de amenajare a teritoriului sau de urbanism aprobate, în scopul promovării destinației turistice.

...

Secțiunea IV – Patrimoniul turistic

Art. 18 Patrimoniul turistic este constituit din bunuri proprietate publică și bunuri proprietate privată și este protejat și valorificat în condițiile legii.

Art. 19 Gestionarea resurselor turistice naturale se asigură în conformitate cu prevederile legale care reglementează regimul silvic, regimul ariilor naturale protejate, conservarea habitatelor naturale, a florei și faunei sălbatice, regimul de gospodărire a apelor, regimul resurselor minerale.

Art. 20 Gestionarea resurselor turistice antropice se asigură în conformitate cu prevederile legale ce reglementează protejarea monumentelor istorice, a siturilor arheologice, a monumentelor de for public, a patrimoniului cultural național mobil, a muzeelor și a altor elemente de artă populară și folclor, regimul deșeurilor.

Art. 21 Entitățile care gestionează resursele turistice naturale și antropice furnizează autorității publice centrale cu atribuții în domeniul turismului, informațiile necesare pentru fundamentarea programelor de dezvoltare și promovare a produselor turistice românești.

Art. 22 (1) Autoritățile publice centrale și locale instituie măsuri speciale de planificare și administrare a patrimoniului turistic, a teritoriului, a stațiunilor turistice și a activității din turism.

(2) Prin măsuri speciale se înțeleg măsurile de ordin științific, juridic, administrativ, financiar, fiscal și tehnic menite să asigure buna gestiune, exploatarea sustenabilă și durabilă a resurselor turistice, inclusiv a peisajului.

(3) În acest scop, autoritatea publică locală întocmește documentații de urbanism și amenajare a teritoriului, cu caracter director, strategic și de reglementare, ca instrumente de coordonare a dezvoltării în destinația turistică, în acord cu potențialul acestuia în vederea dezvoltării durabile și care să asigure o viziune de dezvoltare coerentă și competitivă a activităților turistice.

(4) Autoritățile administrației publice locale pe a căror rază administrativ-teritorială se află stațiuni turistice supun spre avizare autorității administrației publice centrale responsabile în domeniul turismului documentațiile urbanistice aferente, respectiv, planurile urbanistice generale, planurile urbanistice zonale și planurile urbanistice de detaliu, anterior aprobării acestora prin hotărâre a consiliilor județene/locale, în condițiile legii.

...”

După cum se poate observa majoritatea termenilor care au legătură cu turismul sunt definiți prin perspectiva lor economică, deoarece din punctul de vedere al statului, viziunea economică asupra turismului este prioritară. Ministerul de resort (al turismului, adesea asociat cu economia dar și cu dezvoltarea sau mediul) este cel care autorizează²² agențiile de turism, structurile de cazare, unitățile de alimentație publică, stațiunile turistice, traseele turistice, pârtiile omologate, ghizii atestați, plajele autorizate în scop turistic și centrele de informare și promovare turistică.

1.9 Ariile protejate din România

IUCN²³ Detalii sunt date în *Guidelines for applying protected area management categories*²⁴

Ia - Rezervația naturală strictă: Categoria Ia sunt zone strict protejate, destinate protejării biodiversității și, de asemenea, posibil caracteristicilor geologice/geomorfologice, unde vizita, utilizarea și impactul uman sunt strict controlate și limitate pentru a asigura protecția valorilor de conservare. Astfel de arii protejate pot servi drept zone de referință indispensabile pentru cercetare științifică și monitorizare

Ib - Zona sălbatică: ariile protejate din categoria Ib sunt de obicei zone mari nemodificate sau ușor modificate, păstrându-și caracterul natural și influența fără locuințe umane permanente sau semnificative, care sunt protejate și gestionate astfel încât să își păstreze starea naturală.

II - Parcul Național: ariile protejate de categoria II sunt arii naturale mari sau aproape de zone naturale rezervate pentru protejarea proceselor ecologice la scară largă, alături de complementul speciilor și ecosistemelor caracteristice zonei, care oferă, de asemenea, o bază pentru compatibilitatea ecologică și culturală, spirituală, științific, educațional, recreativ și oportunități pentru vizitatori.

III - Monument natural sau caracteristică: ariile protejate din categoria III sunt puse deoparte pentru a proteja un anumit monument natural, care poate fi o formă de relief, o montă marină, o peșteră submarină, o caracteristică geologică, cum ar fi o peșteră sau chiar o caracteristică vie, cum ar fi o pădurice veche. În general, acestea sunt arii protejate destul de mici și au adesea o valoare ridicată pentru vizitatori.

IV - Zona de gestionare a habitatelor/speciilor: ariile protejate din categoria IV au ca scop protejarea anumitor specii sau habitate, iar gestionarea reflectă această prioritate. Multe arii protejate din categoria IV vor avea nevoie de intervenții regulate și active pentru a răspunde cerințelor anumitor specii sau pentru a menține habitatele, dar aceasta nu este o cerință a categoriei.

V - Peisaj protejat / peisaj marin: o zonă protejată în care interacțiunea dintre oameni și natură de-a lungul timpului a produs o zonă cu caracter distinct cu valoare semnificativă, ecologică,

²² <http://turism.gov.ro/web/autorizare-turism/> (accesat 01.10.2021)

²³ <https://www.iucn.org/theme/protected-areas/about/protected-area-categories>

²⁴ <https://portals.iucn.org/library/sites/library/files/documents/PAG-021.pdf>

biologică, culturală și scenică: și unde protejarea integrității acestei interacțiuni este vitală pentru protejarea și susținerea zonei și conservarea naturii asociate și alte valori.

VI - Arie protejată cu utilizare durabilă a resurselor naturale: ariile protejate din categoria VI conservă ecosistemele și habitatele împreună cu valorile culturale asociate și sistemele tradiționale de gestionare a resurselor naturale. Ele sunt în general mari, cu cea mai mare parte a zonei într-o stare naturală, unde o proporție se află sub gestionarea durabilă a resurselor naturale și unde utilizarea non-industrială la nivel scăzut a resurselor naturale compatibile cu conservarea naturii este văzută ca unul dintre principalele obiective ale zona.

2. AȘEZAREA GEOGRAFICĂ a ROMÂNIEI

Turismul este dependent de locație, de așezarea geografică, deoarece (Williams și Lew, 2014) oamenii asociază percepția experienței turistice cu caracteristicile unei anume locații. În general, percepția despre un anumit spațiu și o anume locație nu este neapărat spațială în sensul de localizare exactă ci mai degrabă cu o imagine a spațiului respectiv, care de multe ori este promovată. Astfel, imaginea noastră când se vorbește despre turismul zonelor litorale este cea a unei plaje cu nisip fin și galben, a mării cât mai albastre, cadru natural care este dublat de prezența turiștilor și a unor amenajări turistice. Deși o construcție socială, locația geografică are la bază cadrul fizic, natural. Astfel, o minimă cultură geografică face ca individul să asocieze locații geografice în primul rând prin prisma caracteristicilor lor fizice: Antarctica este ținutul ghețurilor, cu temperaturi scăzute și vânturi puternice. Această cultură geografică este realizată în contextul actual al globalizării preponderent prin media (McLuhan, 2013), cu ajutorul căreia avem acces rapid la imagini cu orice colț al lumii. Globalizarea fost însă văzută și ca distrugătoare a locației, prin micșorarea distanțelor (Williams și Lew, 2014), dar și prin marketingul agresiv al produselor turistice, care inevitabil pierde legătura cu realitatea (Saarinen, 2004).

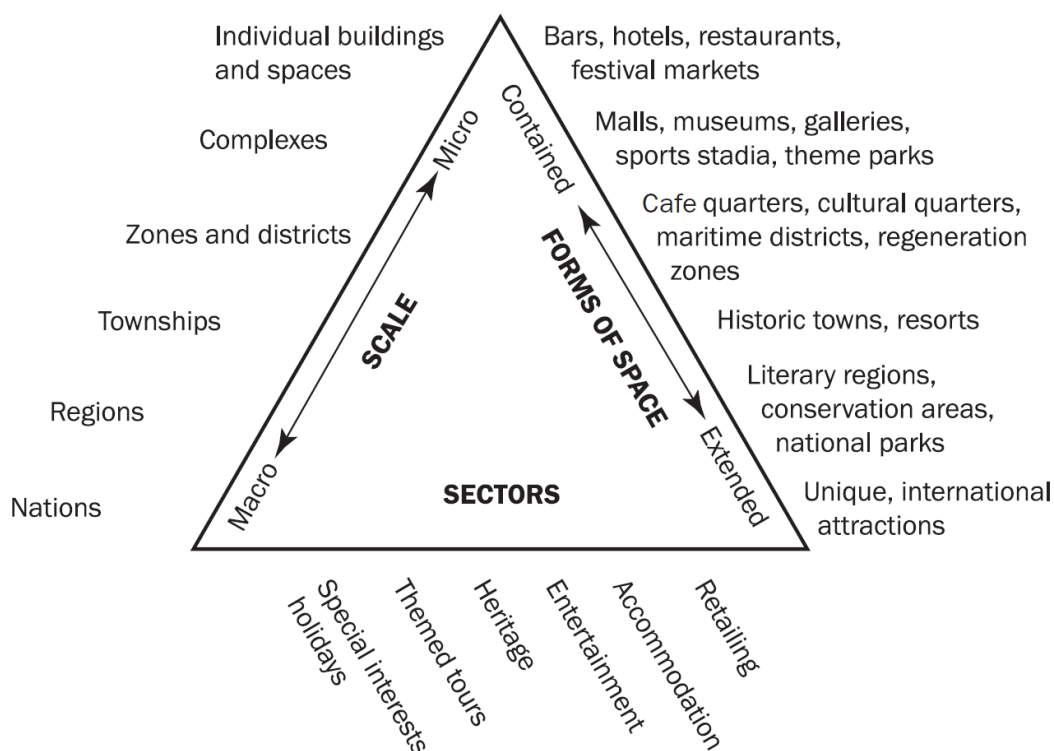

Figure 7.2 Typology of themed tourism spaces

Figura 5. Tipologia spațiilor turistice tematice (Williams și Lew, 2014)

2.1 Așezarea pe Glob a României ca patrimoniu

Dacă ar trebui să atribuim o valoare rotunjită de poziționare pe glob a României (Fig. 1 și 2) în sistemul de coordonate geografice²⁵, atunci răspunsul este: 46° latitudine (ϕ) nordică (N), 25° longitudine (λ) estică (E). Această poziție matematică ne spune că teritoriul României se află aproximativ la jumătatea distanței dintre Ecuator și Polul Nord. Paralela de 45° trece prin partea central-sudică a țării, pe aliniamentul orașelor Târgu Jiu, Râmnicu Vâlcea, Târgoviște, Ploiești, Mizil.

Dacă încadrăm forma frontierei de stat a României cu un dreptunghi atunci laturile acestuia sunt definite de paralele și meridiane date de intersecția frontierei de stat a României cu acest dreptunghi, rezultând 4 puncte extreme:

- ❖ Punctul extrem nordic: în proximitatea loc. Horodiștea ϕ 48° 15' 55,7669" N - λ 26° 42' 05,7713" E;
- ❖ Punctul extrem sudic: în proximitatea loc. Zimnicea ϕ 43° 37' 09,0251" N - λ 25° 23' 30,0853" E;
- ❖ Punctul extrem vestic: în proximitatea loc. Beba Veche ϕ 46° 07' 17,3420" N - λ 20° 15' 49,1664"E;
- ❖ Punctul extrem estic: în proximitatea localității Sulina ϕ 45° 09' 56,9762" N - λ 29° 43' 01,1948"E.

Punctul geometric central (centroidul) se află în proximitatea paralelei de 46° latitudine nordică și 25° longitudine estică, la est de localitatea Făgăraș.

Așezarea României pe Glob, la intersecția paralelei de 46° latitudine nordică și 26° longitudine estică determină caracteristicile generale ale valorificării potențialului geografic, în special prin controlul climatic asupra caracteristicilor fizico-geografice.

Cea mai importantă consecință a poziționării în latitudine, ca efect al intensității radiației solare este dată de prezenta climatului temperat. Variația intensității radiației solare generează și variația duratei zilelor și nopților, cu efecte în fluxul caloric și individualizarea a patru anotimpuri.

Disponerea României pe circa 5° latitudine N presupune o diminuare a fluxului radiativ de la Sud spre Nord, ceea ce implică zonalitatea latitudinală a climei, vegetației și solurilor (paralelism fito-pedo-climatic). Această dispunere implică și o durată inegală a zilelor și a nopților la solstiții. Ziua cea mai lungă (16:05 ore) se înregistrează la Solstițiul de vară (21/22 iunie) în punctul cel mai nordic, în timp ce noaptea cea mai lungă (15:40 ore) se înregistrează la Solstițiul de iarnă (21/22 decembrie) tot în punctul extrem nordic.

Diferența de 9° longitudine generează o diferență între orele locale la extremități de 37 de minute. România aparține fusului orar GMT+2, adică Greenwich Mean Time plus două ore, fus cu meridianul central la 30° longitudine. Din rațiuni de sănătate și de economie energetică, vara,

²⁵ Sistemul de coordonate geografice, geocentric, utilizează latitudinea, longitudinea și altitudinea pentru poziționarea pe Glob, acesta fiind considerat o sferă

timpul universal (UTC) se decalează cu o oră (GMT+3 – Daylight Saving Time), în ultima săptămână a lunii martie, revenirea la UTC făcându-se în ultima săptămână din luna octombrie.

Distanța pe axa Nord-Sud este de 518 km iar pe axa Vest-Est este de 736 km.

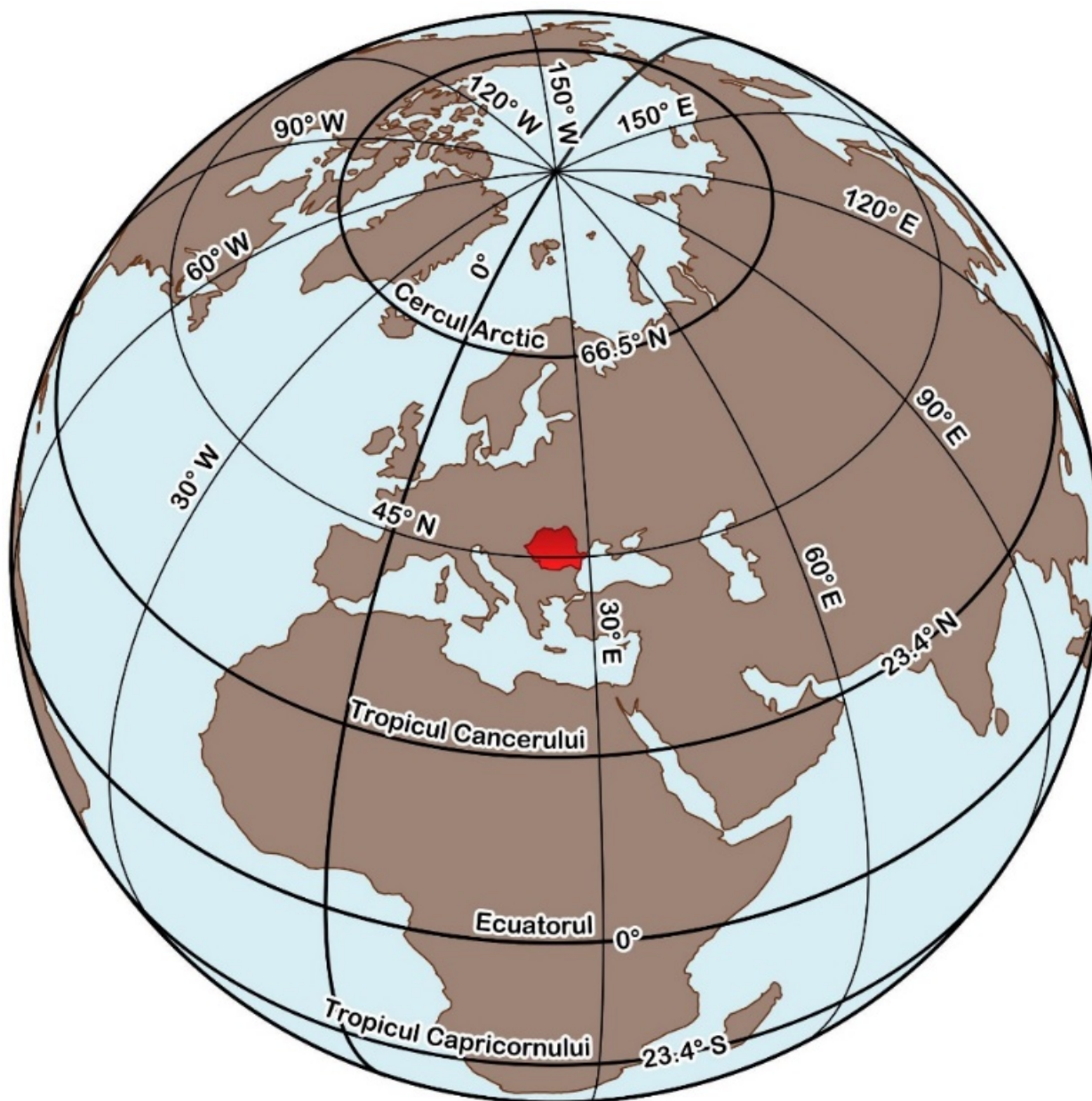

Figura 6. Poziționarea matematică a României pe Glob.

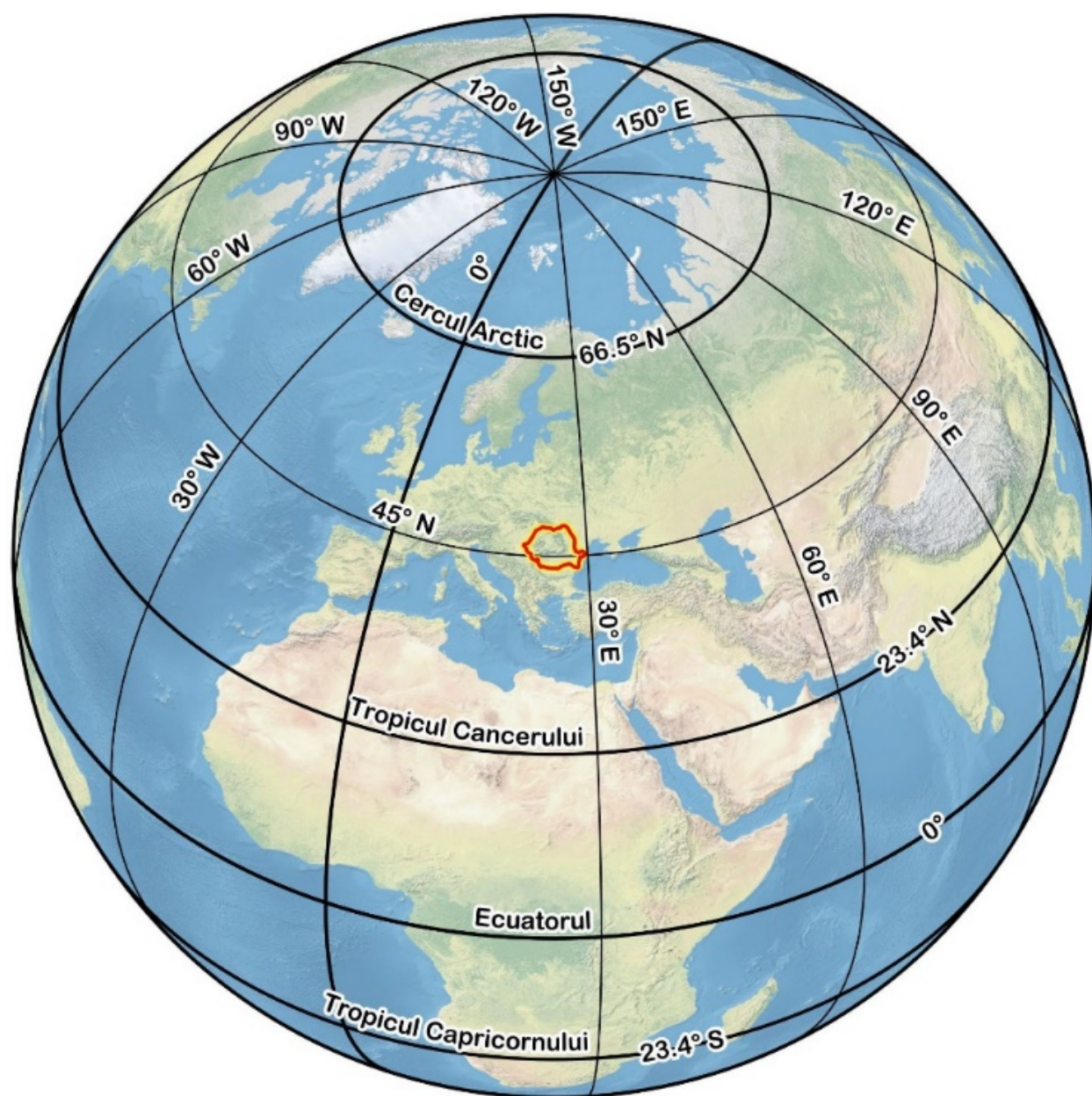
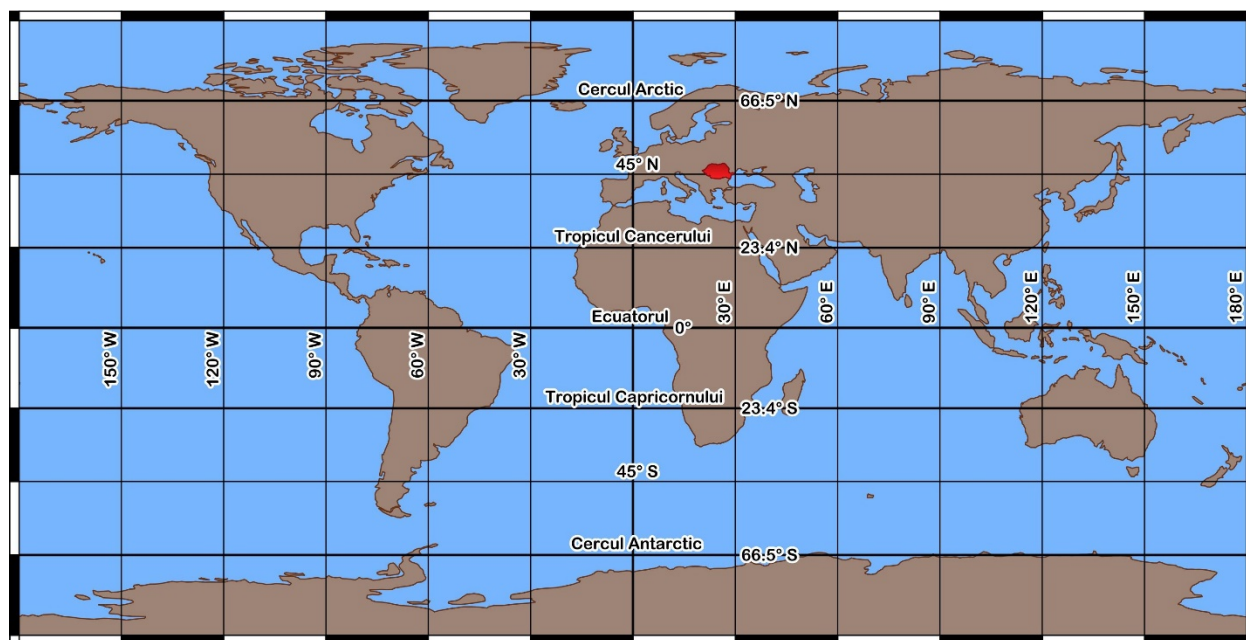

Figura 7. Poziționarea matematică a României pe Glob și distribuția principalelor elemente fizico-geografice (reprezentate prin setul de date raster Natural Earth - <https://www.naturalearthdata.com/>).

Scara 1:150 000 000 Proiecție Echidistantă Cilindrică (Plate Carrée) EPSG:4326

Figura 8. Poziționarea matematică a României pe Glob în proiecție echidistantă cilindrică (Plate Carrée).

2.2 Așezarea în Europa

România este situată la Nord de Dunăre, aparținând domeniului continental. România nu poate fi considerată o țară balcanică din punct de vedere geografic, acest termen fiind preluat din geopolitică. România poate fi considerată o țară balcanică doar din punct de vedere geopolitic, deoarece este semnatară a Tratatului balcanic.

România deține, în cadrul spațiului geografic al continentului european, o poziție central - sud-estică, fiind situată la distanțe aproximativ egale (2.900 km) de Lisabona - pe țărmul Oceanului Atlantic; Capul Nord - care avansează cel mai mult spre nord, în Oceanul Atlantic și Munții Ural; dar la numai 1.050 km de extremitatea sudică a continentului - Capul Matapan.

Prezența paralelei de 45° latitudine nordică, asociată cu situarea țării noastre în Europa centrală, cu evidentă extindere sud-estică, sugerează clar influența acestei poziții asupra unor componente fizico-geografice: clima – care prin particularitățile sale imprimă naturii și activităților omenești, în ansamblul lor, o structură și un ritm deosebit, înlesnind practicarea unei palete largi de activități turistice; flora și fauna - care prin varietatea și bogăția elementelor asigură o ambianță biogeografică favorabilă pentru odihnă, drumeție, vânătoare și pescuit sportiv.

Cea mai importantă consecință a poziționării este tot de natură climatică, respectiv continentalismul climatic, manifestat prin tendințele de aridizare, moderate în vestul țării și excesive în est. Pe fondul acestui continentalism, aceeași poziție în Europa determină și influențele

climatice: oceanice în vest, mediteraneene în sud, baltice în nord și continental excesive în est. Influențele climatice se răsfrâng și asupra vegetației (limita fagului, limita viței de vie).

România are o poziție central-sudică în cadrul continentului european. Apartenența României la țările est-europene este falsă din punct de vedere fizico-geografic, bazându-se tot pe criterii geopolitice.

2.3 Individualitatea fizico-geografică a spațiului românesc

Poziția geografică a României este întregită și definită de personalitatea Carpaților, Dunării și Mării Negre. Prin Carpați și Dunăre se realizează o legătură mai strânsă cu vestul și centrul Europei, iar un sistem de colaborare deschis, intens și multidirecțional al țărilor din jurul Mării Negre poate oferi o dezvoltare complementară celei orientate numai spre vestul sau estul continentului.

Noile legături prin axa fluvială Rotterdam - Rin - Main - Dunăre – Marea Neagră, precum și cele din perimetrul marin, plasează România într-o poziție geografică, geopolitică, economică și turistică nouă între Europa și Asia, cu un rol nodal în cadrul acestei noi dimensiuni euroasiatice.

În aceste condiții România se detașează ca o țară cu o puternică personalitate geografică, dublată de o vocație turistică deosebită. Pe o suprafață de numai 238.391 km² se îmbină armonios și echilibrat munți, dealuri, podișuri și câmpii, ce se constituie într-un impozant ansamblu arhitectonic, pe care Nicolae Bălcescu l-a asemănat cu o cetate-simbol al rezistenței neamului românesc împotriva tuturor vicisitudinilor istoriei. Astfel, relieful - aparținând diferitelor categorii de tipuri genetice (vulcanic, glaciatic, carstic, eolian, fluvial, litoral etc.) și structurale - conturează potențialitatea și specificitatea teritoriului românesc din punct de vedere turistic.

Delta Dunării se remarcă prin originalitate peisagistică, morfohidrologică și faunistică, fiind unicat european atât sub aspect ecologic, cât și al modului de habitat în mediul deltaic, iar din punct de vedere turistic este una dintre cele mai reprezentative și valoroase spații turistice din țară, dar și la scară continentală. Prin potențialul turistic relativ complex, definit prin apa mării și plaja apele termominerale și nămolul sapropelic al lacurilor terapeutice, prin bioclimatul marin, obiectivele cultural-istorice și economice cu funcție turistică evidentă, litoralul românesc al Mării Negre răspunde unei game largi de motivații turistice: odihnă, cură balneară complexă, agrement sportiv, divertisment cultural etc.

Vocația turistică a României este susținută, în mod evident, și de rețeaua hidrografică deasă, de mulțimea lacurilor naturale și antropice care generează peisaje cu o puternică personalitate, oferind câmp larg desfășurării unor activități turistice variate: odihnă, tratament balnear, sporturi nautice, navigație de agrement, transport cu rol turistic, pescuit sportiv etc.

Prezența unor importante resurse hidrominerale sau termale, cu o paletă foarte variată din punct de vedere chimic, emanațiile mofetice uscate, nămolurile sapropelice sau de turbă au plasat România în circuitul turismului balnear european și chiar mondial, o bună parte a resurselor curative având calități superioare celor oferite de renumitele stațiuni Vichy, Karlovy-Vary, Baden-Baden etc.

2.4 Brandul de țară al României și patrimoniul natural

Actualul brand de țară al României²⁶ este caracterizat de sloganul “Explorați Grădina Carpaților”, și definit de un izotip (semn, construcție conceptuală pentru descrierea unei idei) și de un logotip (fonemul care dă un nume brandului). Frunza verde stilizată cu nervură și pețiol cu albastru este izotipul, iar cuvântul România, cu stil de culoare asemănător este logotipul.

Figura 6. Brandul de țară al României

Natura sălbatică, cel mai bine reprezentată în Munții Carpați reprezintă patrimoniul natural promovat la ora actuală de România la nivel internațional.

²⁶ http://turism.gov.ro/web/wp-content/uploads/2017/04/brosura_manual_brand.pdf

LA ROUMANIE

*comme
une fleur !*

Trois semaines de vacances
tout compris, à partir de

4 saisons de vacances :

- des plages non encombrées
- des stations de montagne accueillantes hiver comme été
- des cures de santé et de jeunesse
- un art folklorique vivant, des monuments médiévaux et modernes
- des routes excellentes
- une cuisine savoureuse
- une amitié inoubliable.

Pour tous détails, consultez l'Office National Romain du Tourisme, 26, Place de Brouckère, 1000 Bruxelles. Tél. 218.00.79-218.63.82

en majuscules s.v.p.

Nom.....

Rue..... no.....

Code postal.....Lieu.....

Modelul unui anunț publicitar apărut în revista periodică „Sélection du Reader's Digest”, ediția belgiană (februarie 1975), popularizând vacanțe de trei săptămâni în România prin aranjamente de tipul „totul inclus”.

Figura 7. Brandul de țară al României în 1975

3. Patrimoniul geologic al României

Atracțiile turistice de natură geologică sunt foarte spectaculoase, dar atrag un turism specializat, fie de tip geoturism, fie cel științific. Cu toate acestea există și atracții geologice care sunt asociate unor areale turistice unde se practică un turism de masă.

Atracțiile turistice de natură geologică pot fi tipologizate astfel:

3A - Formațiuni geologice, de interes stratigrafic, fără valențe paleontologice

Aceste formațiuni constituie formațiuni reper ale unor perioade geologice, neavând un conținut paleontologic, care în sine să reprezinte interes.

- A1 - Calcarele de la Ampoița (RONPA056), jud. Alba, Meșes, Ampoița, Rezervație naturală – klippe calcaroase
- A2 - Calcarele de la Valea Mică (RONPA043), jud. Alba, Valea Mică, Rezervație naturală – klippe calcaroase jurasice
- A3 - Granitul de la Albești (RONPA0117), jud. Argeș, Albeștii de Muscel, Monument al naturii
- A4 - Tuful de la Falcău (RONPA0149), jud. Bacău, Slănic-Moldova, Monument al naturii
- A5 - Tuful de la Valea Uzului (RONPA0148), jud. Bacău, Dărmănești, Monument al naturii
- A6 - Cineritele de la Nușeasca - Ruseni RONPA0150 Bacău Cleja, Monument al naturii
- A7 - Masivul de sare de la Sărățel (RONPA0219), jud. Bistrița-Năsăud, Sărățel geologic, Monument al naturii
- A8 - Pietrele Roșii (RONPA0487), jud. Harghita, Tulgheș, Rezervație naturală – calcare hipuritice
- A9 - Scaunul Rotund (RONPA0496), jud. Harghita, Borsec, Rezervație naturală – zonă carstică legată de travertinul cuaternar de 100 m grosime
- A10 - Bulzul Gălzii RONPA070 Alba Galda de Jos, Rezervație naturală – klippă calcaroasă olistolitică jurasică
- A11 - Calcarele de la Valea Mică RONPA043 Alba Valea Mică, Rezervație naturală –
- A12 - Piatra Boului RONPA067 Alba Ampoița, Rezervație naturală –
- A13 - Piatra Grohotișului RONPA069 Alba Ighiel, Rezervație naturală –
- A14 - Piatra Poienii RONPA068 Alba Ighiel, Rezervație naturală –
- A15 - Piatra Despăcată RONPA025 Alba Roșia Montană, Monument al naturii
- A16 - Piatra Tomii RONPA065 Alba Bulbuc, Rezervație naturală –

- A17 - Piatra Varului RONPA066 Alba Meteș, Rezervație naturală –
- A18 - Stânca Grunzii RONPA024 Alba Tău Bistra, Monument al naturii
- A19 - Pietrele Galbenei RONPA0159 Bihor Pietroasa, Monument al naturii
- A20 - Piatra Bulzului RONPA0160 Bihor Pietroasa, Monument al naturii
- A21 - Râpa cu păpuși RONPA0221 Bistrița-Năsăud Domnești, Monument al naturii
- A22 - Formațiunile eocene de la Săcelu RONPA0458 Gorj Săcelu, Rezervație naturală
- A23 - Piatra Biserica Dracilor RONPA0447 Gorj Blahnița de Sus
- A24 - Piatra Șoimilor RONPA0501 Harghita Băile Tușnad
- A25 - Rezervația geologică de la Sâncrăieni RONPA0476 Harghita Sâncrăieni
- A26 - Măgura Uroiului RONPA0536 Hunedoara Simeria; Rapoltu Mare
- A27 - Tufurile calcaroase din Valea Bobâlna RONPA0537 Hunedoara Bobâlna
- A28 - Calcarele de Rona RONPA0702 Sălaj Rona
- A29 - Moara Dracului RONPA0729 Suceava Câmpulung Moldovenesc
- A30 - Piatra Țibăului RONPA0730 Suceava Cârlibaba
- A31 - Rezervația geologică Agighiol RONPA0788 Tulcea Agighiol
- A32 - Muzeul Trovanților (RONPA0936), Vâlcea, Costești, **Rezervația naturală reprezintă un muzeu geologic în aer liber, o zonă cu mici denivelări aflată la baza unei cariere de nisip, în a cărei perimetru se găsesc mai multe formațiuni geologice, cu dimensiuni de la câțiva centimetri până la câțiva metri și forme neregulate, sferice sau elipsoidale; cunoscute sub denumirea de trovanți**
- A33 - Masivul Geologic Cheia 2.362 Constanța Cheia
- A34 - Muntele Oslea RONPA0460 Gorj Padeș, Tismana
- A35 - Calcarele de la Fața Feti RONPA0525 Hunedoara Râu de Mori
- 1) B - Formațiuni geologice, de interes stratigrafic, cu valențe paleontologice
- B1 - Calcarele cu orbitoline de la Piatra Corbului (RONPA040), jud. Alba, Tăuți, Rezervație naturală
- B2 - Calcarele cu Litothamnium (RONPA0157), Bacău Cireșoaia, Monument al naturii
- B3 - Calcarul numulitic de la Albești (RONPA0119), Argeș Albești de Muscel
- B4 - Puncte fosilifere în conglomerate de Pietricica (RONPA0148), Bacău Nicolae Bălcescu

- B5 - Chihlimbarul de Buzău (RONPA0292), Buzău, Colți
- B6 - Geoparcul Dinozaurilor „Țara Hațegului” (RONPA0929), Hunedoara Parc natural și Geoparc
- B7 - Dealul Melcului (Firtuș) RONPA0478 Harghita Corund
- B8 - Rezervația geologică Agighiol RONPA0788 Tulcea Agighiol
- B9 - Dealul cu Melci RONPA041 Alba Vidra paleontologic
- B10 - Pârâul Bobii RONPA042 Alba Gârbova de Sus paleontologic
- B11 - Locul fosilifer Monoroștia RONPA0111 Arad Monoroștia paleontologic
- B12 - Locul fosilifer Zăbălț RONPA0112 Arad Zăbălț paleontologic
- B13 - Locul fosilifer Suslănești RONPA0118 Argeș Suslănești paleontologic
- B14 - Punctul fosilifer Cârligata RONPA0153 Bacău Mărgineni paleontologic
- B15 - Punctul fosilifer La Runc RONPA0152 Bacău Gura Văii paleontologic
- B16 - Strate tip pentru „Formațiunea de Pietrosu” RONPA0154 Bacău Mărgineni paleontologic
- B17 - Strate tip pentru „Formațiunea de Șupan” RONPA0156 Bacău Comănești paleontologic
- B18 - Calcarele cu hippuriți din Valea Crișului RONPA0208 Bihor Valea Crișului paleontologic
- B19 - Calcarele tortoniene de la Miheleu RONPA0203 Bihor Lăzăreni paleontologic
- B20 - Calcarele tortoniene de la Tășad RONPA0205 Bihor Drăgești paleontologic
- B21 - Gruiul Pietrii RONPA0202 Bihor Lugașu de Jos paleontologic
- B22 - Locul fosilifer de la Cornițel RONPA0209 Bihor Borod paleontologic
- B23 - Locul fosilifer de pe Dealul Șomleu RONPA0204 Bihor Betfia paleontologic
- B24 - Locul fosilifer din Valea Lionii-Peștiș RONPA0206 Bihor Peștiș paleontologic
- B25 - Lentila 204 Brusturi - Cornet RONPA0207 Bihor Aștileu paleontologic
- B26 - Comarnic RONPA0238 Bistrița-Năsăud Livezile paleontologic

B27 - Piatra Corbului paleontologic	RONPA0218	Bistrița-Năsăud	Budacu de Sus	
B28 - Râpa Verde	RONPA0237	Bistrița-Năsăud	Budacu de Sus	paleontologic
B29 - Locul fosilifer Carhaga	RONPA0262	Brașov Racoș		paleontologic
B30 - Locul fosilifer Ormeniș	RONPA0261	Brașov Ormeniș		paleontologic
B31 - Locul fosilifer Purcăreni	RONPA0263	Brașov Purcăreni		paleontologic
B32 - Locul fosilifer de la Vama Strunga	RONPA0252	Brașov Moieciu		paleontologic
B33 - Locul fosilifer de la Apadia paleontologic	RONPA0331	Caraș-Severin Brebu		
B34 - Locul fosilifer de la Delinești paleontologic	RONPA0332	Caraș-Severin Păltiniș		
B35 - Locul fosilifer de la Ezeriș	RONPA0333	Caraș-Severin Ezeriș		paleontologic
B36 - Locul fosilifer de la Globu Craiovei paleontologic	RONPA0334	Caraș-Severin Iablanița		
B37 - Locul fosilifer de la Petroșnița paleontologic	RONPA0335	Caraș-Severin Bucoșnița		
B38 - Locul fosilifer de la Târnova paleontologic	RONPA0336	Caraș-Severin Târnova		
B39 - Locul fosilifer de la Tirol	RONPA0337	Caraș-Severin Doclin		paleontologic
B40 - Locul fosilifer de la Valeapai paleontologic	RONPA0338	Caraș-Severin Ramna		
B41 - Locul fosilifer de la Zorlențu Mare	RONPA0339	Caraș-Severin Zorlențu Mare		paleontologic
B42 - Locul fosilifer de la Soceni	RONPA0318	Caraș-Severin Ezeriș		paleontologic
B43 - Locul fosilifer Coruș paleontologic	RONPA0356	Cluj Comuna Baci, satul Corușu		
B44 - Canaralele de la Hârșova paleontologic	RONPA0386	Constanța Hârșova		
B45 - Locul fosilifer Aliman	RONPA0368	Constanța Aliman		paleontologic
B46 - Locul fosilifer Credința paleontologic	RONPA0370	Constanța Cobadin		

B47 - Locul fosilifer Cernavodă paleontologic	RONPA0371	Constanța	Cernavodă	
B48 - Locul fosilifer Movila Banului paleontologic	2.37	Constanța	Seimeni	
B49 - Locul fosilifer Seimenii Mari paleontologic	RONPA0372	Constanța	Seimeni	
B50 - Locul fosilifer de la Vama Strunga (RONPA0252), Dâmbovița paleontologic			Moroeni	
B51 - Plaiul Domnesc paleontologic	RONPA0395	Dâmbovița	Moroeni	
B52 - Rezervația Plaiul Hoților (RONPA0688) paleontologic		Dâmbovița	Moroeni	
B53 - Locul fosilifer Bucovăț paleontologic	RONPA0407	Dolj	Bucovăț	
B54 - Locul fosilifer Drănic paleontologic	RONPA0408	Dolj	Drănic	
B55 - Locul fosilifer Berești paleontologic	RONPA0430	Galați	Berești	
B56 - Locul fosilifer Rateș paleontologic	RONPA0423	Galați	Tecuci	
B57 - Locul fosilifer Tirighina - Bărboși paleontologic	RONPA0422	Galați	Galați	
B58 - Locul fosilifer Gârbovu paleontologic	RONPA0465	Gorj	Turceni	
B59 - Locul fosilifer Groșerea paleontologic	RONPA0464	Gorj	Aninoasa	
B60 - Locul fosilifer Valea Deșului paleontologic	RONPA0468	Gorj	Vladimir	
B61 - Locul fosilifer Buzești paleontologic	RONPA0466	Gorj	Crasna	
B62 - Locul fosilifer Săulești paleontologic	RONPA0467	Gorj	Săulești	
B63 - Valea Ibanului paleontologic	RONPA0470	Gorj	Bobu	
B64 - Valea Sodomului paleontologic	RONPA0469	Gorj	Săcelu	
B65 - Locul fosilifer Ohaba-Ponor paleontologic	RONPA0530	Hunedoara	Ohaba-Ponor	
B66 - Locul fosilifer Lăpușiu de Sus paleontologic	RONPA0518	Hunedoara	Lăpușiu de Sus	
B67 - Locul fosilifer cu dinozauri Sânpetru paleontologic	RONPA0519	Hunedoara	Sânpetru	
B68 - Paleofauna reptiliană Tuștea paleontologic	RONPA0552	Hunedoara	Tuștea	

- B69 - Bohotin – Pietrosu (RONPA0559), Iași, Bohotin, formațiuni Basarabiene din cuvertura Platformei Moldovenești cu faună marină (moluște, gasteropode)
- B70 - Punctul fosilifer Băiceni (RONPA0567), Iași, Cucuteni, formațiuni Basarabiene inferioare din cuvertura Platformei Moldovenești cu faună marină (moluște, gasteropode)
- B71 - Locul fosilifer Dealul Repedea (RONPA0558), Iași, Bârnova formațiuni Basarabiene superioare (formațiunea Calcarelor de Repedea) din cuvertura Platformei Moldovenești cu faună marină (moluște, gasteropode)
- B72 - Pârâul Pietrei - Bazga Răducăneni (RONPA0887), Iași, Iași formațiuni Basarabiene superioare din cuvertura Platformei Moldovenești cu faună marină (moluște, gasteropode)
- B73 – Șcheia (RONPA0886), Iași, Șcheia, formațiuni Basarabiene superioare (formațiunea Calcarelor de Repedea) din cuvertura Platformei Moldovenești cu faună marină (moluște, gasteropode)
- B74 - Rezervația fosiliferă Chiuzbaia RONPA0582 Maramureș Chiuzbaia paleontologic
- B75 - Locul fosilifer Bahna RONPA0628 Mehedinți Ilovița paleontologic
- B76 - Locul fosilifer Malovăț RONPA0638 Mehedinți Malovăț paleontologic
- B77 - Locul fosilifer Svinița RONPA0627 Mehedinți Șvinița paleontologic
- B78 - Locul fosilifer Pietrele Roșii RONPA0643 Mehedinți Husnicioara paleontologic
- B79 - Locul fosilifer Agârcia (RONPA0672), Neamț, Piatra Neamț, roci paleogene din Flișul Extern al Carpaților Orientali (pânza de Vrancea – semifereastră Bistrița), cu fauna oligocenă de pești
- B80 - Locul fosilifer Cernegura (RONPA0670), Neamț, Piatra Neamț, idem B79
- B81 - Locul fosilifer Cozla (RONPA0668), Neamț, Piatra Neamț, idem B79
- B82 - Locul fosilifer Pietricica (RONPA0671), Neamț, Piatra Neamț, idem B79
- B83 - Locul fosilifer Plaiul Hoților RONPA0688 Prahova Sinaia paleontologic
- B84 - Calcarele eocene de la Turnu Roșu - Porcești RONPA0713 Sibiu Turnu Roșu paleontologic
- B85 - Calcarele cu hippuriți de la Cisnădioara RONPA0714 Sibiu Cisnădioara paleontologic

B86 - Stratele cu Aptychus de la Pojorâta Moldovei paleontologic	RONPA0750	Suceava	Fundu
B87 - Locul fosilifer Rădmănești	RONPA0756	Timiș Bara	paleontologic
B88 - Locul fosilifer Dealul Bujoarele paleontologic	RONPA0787	Tulcea Turcoaia	
B89 - Rezervația paleontologică Golești	RONPA0826	Vâlcea Golești	paleontologic
B90 - Locul fosilifer Nisipăria Hulubăț	RONPA0791	Vaslui Vaslui	paleontologic
B91 - Locul fosilifer Mălușteni	RONPA0790	Vaslui Mălușteni	paleontologic
B92 - Pârâul Bozu	RONPA0842	Vrancea Prisaca	paleontologic
B93 - Groapa cu Pini, peisagistic	RONPA0836	Vrancea Tulnici	paleontologic;
B94 - Cheile Vârghișului și peșterile din chei paleontologic; speologic; geomorfologic; hidrologic	RONPA0502	Covasna Vârghiș	
B95 - Calcarul numulitic de la Albești geologic și paleontologic	RONPA0119	Argeș Albeștii de Muscel	
B96 - Puncte fosilifere în conglomerate de Pietricica Bălcescu geologic și paleontologic	RONPA0148	Bacău Nicolae	
B97 - Stânca Ripiceni (RONPA0246), Botoșani, Ripiceni, calcare recifale, cu Serpula din Miocenul inferior al Platformei Moldovenești			
B98 - Stânca Ștefănești (RONPA0243), Botoșani, Ștefănești, calcare recifale, cu Serpula din Miocenul inferior al Platformei Moldovenești			
B99 - Piatra Teiului (RONPA0663), Neamț, Poiana Teiului, olistolit recifal în Formațiunea de Bistra, a Flișului Intern al Carpaților Orientali			
B100 - Klippa de calcare triasice Pârâul Cailor	RONPA0749	Suceava Breaza	
B101 - Piatra Buhei	RONPA0731	Suceava Câmpulung Moldovenesc	
B102 - Piatra Pinului și Piatra Șoimului (RONPA0748), Suceava, Gura Humorului, roci paleogene din Flișul Extern al Carpaților Orientali (pânza de Vrancea – semifereastră Humor), cu fauna oligocenă de pești; abrupturi în gresie de Kliwa			

C - Fenomene geologice care generează morfologii interesante

- Vulcanii noroioși: nu sunt vulcani propriu-ziși, ci manifestări asemănătoare datorate ieșirii la suprafață a gazelor naturale și a apei, care antrenează și roci solubile (argile, marne)

C1 - Vulcanii noroioși „La Gloduri”, jud. Bistrița Năsăud, com. Monor, Monument al naturii

C2 - Vulcanii noroioși de la Băile Homorod RONPA0258 Brașov Homorod, Monument al naturii

C3 - Vulcanii noroioși de la Hașag RONPA0719 Sibiu Hașag, Monument al naturii

C4 - Vulcanii noroioși de la Pâclele Mari RONPA0278 Buzău Scorțoasa, Monument al naturii

C5 - Vulcanii noroioși de la Pâclele Mici RONPA0279 Buzău Berca, Monument al naturii

C6 - Vulcanii noroioși de la Filiaș (RONPA0479), Harghita Cristuru Secuiesc, Monument al naturii

C7 - Vulcanii noroioși de la Hașag RONPA0719 Sibiu Hașag

- Focurile vii: sunt emanații de gaze naturale, care se auto-aprind

C8 - Focul Viu - Lopătari RONPA0290 Buzău Lopătari Terca²⁷, Comuna Lopătari, Județul Buzău, valea Slănic, culmea Breazu, Monument al naturii

C9 - Andreiașu de Jos²⁸, satul Arșița, valea Milcov, Monument al naturii

- Mofetele²⁹: sunt emanații de gaze, predominant CO₂, produs al activității post-vulcanice

C10 - Covasna: Complexul balnear Turism Covasna, Centrul Băi Hătuica (Com. Catalina)

C11 - Băile Tușnad

C12 - Borsec – Mofeta Borsec³⁰,

C13 - Mofeta Odorheiul Secuiesc

C14 - Mofetele cu dioxid carbon de la Remetea

C15 - Buziaș

C16 - Balványos

C17 - Malnaș Băi

C18 - Harghita Băi

C19 - Sângeorz Băi,

C20 - Slănic Moldova

C21 - Vatra Dornei

²⁷ <https://www.youtube.com/watch?v=1uXn3F8MGg8>

²⁸ <https://www.youtube.com/watch?v=0dGY9tqlntk>

²⁹ <https://www.youtube.com/watch?v=clpb40DvxnQ>

³⁰ <https://visitharghita.com/places/mofeta-borsec-b8foptclf82iyq>

D - Roci de interes economic și care generează industrii extractive

- **Salinele și ocnele ca forme de exploatare a sării:** ocnele sunt forme de exploatare arhaică, care presupune săparea unor puțuri verticale, pe când salinele sunt o formă modernă care presupune crearea unei rețele de tuneluri și goluri subterane.

D1 - Salina Praid – locul de sare din inima Harghitei

D2 - Salina Turda – muzeu de istorie a mineritului în sare

D3 - Salina Slănic Prahova – Obiectiv turistic Mina Unirea

D4 - Salina Cacica – salina minune din adâncul Bucovinei

D5 - Salina Târgu Ocna – orașul din inima sării

D6 - Salina Ocna Sibiului – zăcământ de sare exploatat din timpul romanilor

D7 - Salina Ocnele Mari – cea mai veche mină de sare din țară

D8 - Salina Ocna Dej – una dintre cele mai spectaculoase saline din România

D9 - Salina Ocna Mureș – una dintre cele mai vechi unități miniere în Ocna Mureș

D10 - Salina Ocna Șugatag – vestita stațiune balneoclimaterică

- Roci magmatice: bazalt, andezit, dacit, riolit

D11 - Coloanele de bazalt de la Piatra Cioplită RONPA0257 Brașov Comăna, Monument al naturii

D12 - Coloanele de bazalt de la Racoș RONPA0256 Brașov Racoș Complexul Geologic Racoșul de Jos, Monument al naturii

D13 - Stânca bazaltică de la Rupea RONPA0255 Brașov Rupea, Monument al naturii

D14 - Rozeta de piatră Ilba RONPA0609 Maramureș Ilba

- Alte tipuri de roci utile

D15 - Sarea lui Buzău RONPA0280 Buzău Viperești, Monument al naturii

D16 - Cariera Corabia RONPA0341 Cluj Comuna Gilău, satul Someșu Rece, Monument al naturii

D17 - Gipsurile de la Leghia RONPA0355 Cluj Comuna Aghireșu, satul Leghia, Monument al naturii

D18 - marmura de Rușchița, Vașcău, Moneasa;

D19 - granitul de Greci;

D20 - Chihlimbarul de Buzău RONPA0292 Buzău Colți

Reerințe bibliografice

A

Ashworth GJ, Graham B, Tunbridge JE. (2007) *Pluralising Pasts Heritage, Identity and Place in Multicultural Societies*. Pluto Press, 236 p.

B

Brocx M (2008) *Geoheritage: From global perspectives to local principles for conservation an planning* (pp. 1–175). Perth: Western Australian Museumo.

Brocx M, Semeniuk V (2007) *Geoheritage and geoconservation – History, definition, scope and scale*. *Journal of the Royal Society of Western Australia*, 90, 53–87.

Butler RW (2000) *Tourism and the environment: A geographical perspective*. *Tourism Geographies*, 2(3), 337–358.
<https://doi.org/10.1080/14616680050082553>

C

Cater E (1995) *Environmental Contradictions in Sustainable Tourism*. *The Geographical Journal*, 161(1), 21–28. <https://doi.org/10.2307/3059924>

Cater E, Goodall B (1992) *Must tourism destroy its resource base?* In Mannion, A. and Bowlby, S., editors, *Environmental issues in the 1990s*, Chichester: Wiley, 309–23.

Cocșan P (2002) *Geografia generală a turismului*, Editura Meteor Press, București.

D

Duhamel P (2018) *Géographie du troussement et des loisirs. Dynamiques, acteurs, territoires*. Armand Colin, 283 p.

E

Erhard A., Steinicke E. (2006) *Ethnic and socioeconomic developments in the Ugandan Rwenzori: comparative studies in the high mountainous areas of eastern Africa*. *Mitteilungen der Österreichischen Geographischen Gesellschaft* 148, 241–68.

F

Fennell D (2008) *Ecotourism*. Ed. a 3-a, Routledge, 282 p.

G

Glăvan V. (1995) *Geografia turismului în România*. Editura Fundației România de Măine, București.

Glăvan V. (2005) *Geografia turismului*. Editura Fundației România de Măine, București.

Glăvan V. (2006) Potențialul turistic și valorificarea sa. Editura Fundației România de Măine, București.

Gibson C. (2008) Locating geographies of tourism. *Progress in Human Geography*, 32(3), 407–422. <https://doi.org/10.1177/0309132507086877>

Godfrey K, Clarke J (2000) *Tourism Development Handbook: A Practical Approach to Planning and Marketing*. Continuum, 232 p.

Goeldner CR, Ritchie JRB (2008) *Tourism. Principles, practices, philosophies*. Ed. a 11-a, Wiley, 624 p.

Graham B, Ashworth G, Tunbridge J (2000) *A geography of heritage*. Routledge, 288 p.

H

Hall C.M. (1995) *Introduction to Tourism in Australia*, 2nd edn, Melbourne: Longman Australia, 376 p.

Hall C.M., Page S.J. (2006) *The geography of tourism and recreation. Environment, place and space*. Ed. a 3-a, Routledge, 530 p.

I

Ielenicz M, Comănescu L (2009) *România. Potențial turistic*. Editura Universitară București, 464 p.

Iosep I, Cheia G (200) *Potențialul turistic al României și regionarea turistică*. Editura Universității Ștefan cel Mare Suceava, 178 p.

J

K

L

Lazzarotti O (2000) *Patrimoine et tourisme: un couple de la mondialisation*. *Mappemonde*, 57, 12-16.

Lazzarotti O (2003) *Tourisme et patrimoine: ad augusta per angustia*. *Annales de géographie*, 629, 91-110. https://www.persee.fr/doc/geo_0003-4010_2003_num_112_629_893

Lazzarotti O (2011) *Patrimoine et tourisme : histoires, lieux, acteurs, enjeux*. Bélin, Paris, 302 p.

Lazzarotti O (2013) *Patrimoine*. În Lévy J și Lussault M, *Dictionnaire de la géographie et de l'espace des sociétés*, Belin, 748-749.

Lew A.A. (1987). *A Framework of Tourist Attraction Research*. *Annals of Tourism Research* 14 (4): 553 – 575. [https://doi.org/10.1016/0160-7383\(87\)90071-5](https://doi.org/10.1016/0160-7383(87)90071-5)

Leiper N. (1990) *Tourist attraction systems*. *Annals of Tourism Research* 17, 3, 367 – 384.

M

MacCannell D. (1999). *The tourist: a new theory of the leisure class*. University of California Press, Berkeley, SUA.

McLuhan M. (2013) *Understanding Media: The Extensions of Man*. Gingko Press, Berkeley, USA.

Minciu R () *Economia turismului*. Ed. a 3-a, Editura Uranus, București, p.

Mitchell, L. S. (1979). *The geography of tourism*. *Annals of Tourism Research*, 6(3), 235–244. doi:10.1016/0160-7383(79)90100-2

N

Neacșu N, Baron P, Snak O (2006) *Economia turismului*. Ed. a 2-a, Editura Pro Universitaria, București, 312 p.

Nelson V (2013) *An Introduction to the Geography of Tourism*. Ed. a 3-a, Rowman & Littlefield Publishers.

P

Pearce D (1995) *Tourism today: a geographical analysis*. Longman Scientific & Technical, 202 p.

Pearce D (2012) *Frameworks for tourism research*. Cabi, 210 p.

Rutherford, J., Kobryn, H., & Newsome, D. (2014). A case study in the evaluation of geotourism potential through geographic information systems: application in a geology-rich island tourism hotspot. *Current Issues in Tourism*, 18(3), 267–285. <https://doi.org/10.1080/13683500.2013.873395>

S

Saarinen J. (2004) *Tourism and Touristic Representations of Nature*. În Lew, A., Hall, C.M. și Williams, A.M., editori, *A companion to tourism*, Blackwell, Oxford, 438–449.

Schmidt C.J. (1979) *The Guided Tour, Insulated Adventure*. *Urban Life* 7 : 441 – 466. doi:10.1177/089124167900700402

Selicato F (2016) *The concept of heritage*. Rotondo F, Marin V, Selicato F, Galdeano JL (coord.) *Cultural Territorial Systems*, Springer Geography, 7-12.

Sheller M., Urry J. (editori) (2004) *Tourism mobilities: places to play, places in play*. New York: Routledge, 240 p.

Snak O (1976) *Economia și organizarea turismului*, București, Editura Sport-Turism, 446 p.

Stafford J (1999) *Microéconomie du tourisme*. Presses de L'Université du Québec, Québec, Canada, 132 p.

T

Tunbridge JE, Ashworth GJ (1996) *Dissonant heritage: the management of the past as a resource in conflict*. Wiley, 299 p.

Turnock, D. (1977). *Rumania and the geography of tourism*. *Geoforum*, 8(1), 51–56. [https://doi.org/10.1016/0016-7185\(77\)90021-5](https://doi.org/10.1016/0016-7185(77)90021-5)

V

- Vanhove N (2005) *The economics of tourism destinations*. Elsevier, 251 p.
- Veal (2006) *Research methods for leisure and tourism. A practical guide*. Prentice Hall, 421p.
- Veal (2018) *Research methods for leisure and tourism*. Pearson, 606 p.
- Veblen T. (1899) *The Theory of the Leisure Class: an economic study of institutions*. Macmillan, 400 p.

W

- Weave, D.B. (2004) *Tourism and the elusive paradigm of sustainable development*. În Lew, A., Hall, C.M. și Williams, A.M., editori, *A companion to tourism*, Blackwell, Oxford, 510–22.
- Weaver D.B. (2014) *The Sustainable Development of Tourism A State-of-the-Art Perspective*. În Lew, A., Hall, C.M. și Williams, A.M., editori, *The Wiley Blackwell companion to tourism*, Wiley Blackwell, Oxford, 524–534. <https://doi.org/10.1002/9781118474648.ch42>
- Wong P.P. 2004: *Environmental impacts of tourism*. In Lew, A., Hall, C.M. and Williams, A.M., editors, *A companion to tourism*, Oxford: Blackwell, 450–61.
- Dowling, R., & Newsome, D. (2010). Chapter 1. *Geotourism: A global activity*. In R. Dowling & D. Newsome (Eds.), *Global geotourism perspectives* (pp. 1–17). London: Goodfellow.
- Henriques, M., dos Reis, R., Brilha, J., & Mota, T. (2011). *Geoconservation as an emerging geoscience*. *Geoheritage*, 3(2), 117–128.
- Hose, T. (2012a). *3 g's for modern geotourism*. *Geoheritage*, 4(7), 1–18.
- Hose, T. (2012b). *Editorial: Geotourism and geoconservation*. *Geoheritage*, 4(1), 1–5.
- Hose, T. A. (2005). *Geo-tourism: Appreciating the deep time of landscapes*. In Novelli (Ed.), *Niche tourism: Contemporary issues, trends and cases* (pp. 27–37). London: Elsevier.
- Hose, T. A. (2006). *Geotourism and interpretation*. In R. K. Dowling & R. Newsome (Eds.), *Geotourism* (pp. 221–241). London: Elsevier.
- Hose, T. A. & Vasiljevic', D. A. 2012. *Defining the nature and purpose of modern geotourism with particular reference to the United Kingdom and South-East Europe*. *Geoheritage*, 4, 25–43.
- King, L. M. (2010). *Geotourism in the Hawaiian Islands*. In D. Newsome & R. Dowling (Ed.), *Geotourism: The tourism of geology and landscape* (pp. 115–125). Oxford: Goodfellow Publishing.
- Newsome, D., & Dowling, R. (2006). Chapter 1: *The scope and nature of geotourism*. In R. Dowling & D. Newsome (Eds.), *Geotourism* (pp. 3–25). Burlington: Elsevier.

Newsome, D., & Dowling, R. (2010). *Geotourism: The tourism of geology and landscape*. Oxford: Goodfellow.

Newsome, D., Dowling, R., & Leung, Y. (2012). The nature and management of geotourism: A case study of two established iconic geotourism destinations. *Tourism Management Perspectives*, 2–3, 19–27.

Newsome, D., Moore, S. A., & Dowling, R. K. (2002). *Natural area tourism: Ecology, impacts, and management*. Bristol: Channel View Publications.

Newsome, D., Moore, S. A., & Dowling, R. K. (2013). *Natural area tourism: Ecology, impacts, and management*. Bristol: Channel View Publications.

Pereira, P. & Pereira, D. (2010). Methodological guidelines for geomorphosite assessment. *Geomorphologie: Relief, Processus, Environnement*, 2, 215–222.

Pralong, J. P. (2005). A method for assessing tourist potential and use of geomorphological sites. *Geomorphologie: Relief, Process, Environment*, 3, 189–196.

Reynard, E. (2008). Scientific research and tourist promotion of geomorphologica heritage. *Geografia Fisica e Dinamica Quaternaria*, 31, 225–230.

Reynard, E. & Panizza, M. (2005). Geomorphosites: Definition, assessment and mapping. *Geomorphologie: Relief, Processes, Environment*, 3, 177–180.

Schutte, I. C., & Booysen, I. (2010). Geosite identification as elements of promoting geotourism in a wildlife hotspot: The Kruger National Park, South Africa. In R. Dowling & D. Newsome (Eds.), *Global geotourism perspectives* (pp. 124–136). Oxford: Goodfellow.

Thomas, M. F. (2012). A geomorphological approach to geodiversity: Its applications to geoconservation and geotourism. *Questions Geographicae*, 31(1), 81–89.

Cândea Melinda, Erdeli George, Peptenatu Daniel, Simon Tamara, 2003, *Potențialul turistic al României și amenajarea turistică a spațiului*, București, Editura Universitară, 342 p.

Cândea Melinda, Simon Tamara, 2006, *Potențialul turistic al României*, București, Editura Universitară, 240 p.

Cândea Melinda, Simion Tamara, Bogan Elena, 2012, *Patrimoniul turistic al României*, București, Editura Universitară, 268 p.

Ciangă Nicolae, 1997, *Turismul din Carpații Orientali. Studiu de geografie umană*, Cluj-Napoca, Presa Universitară Clujeană, 282 p.

Ciangă Nicolae, 2003, *Geografie turistică*, Cluj-Napoca, Presa Universitară Clujeană, 181 p.

Cocean, Pompei, 1996, *Geografia turismului*, Editura Carro, București, 265 p.

Cocean Pompei, Vlăsceanu Gheorghe, Negoescu Bebe, 2003, *Geografia generală a turismului*, București, Editura Meteor Press, 352 p.

- Cocean Pompei, Dezsi Ștefan, 2009, Geografia turismului, Cluj-Napoca, Presa Universitară Clujeană, 282p.
- Cocean Pompei, 2010, Patrimoniul turistic al României, Cluj-Napoca, Presa Universitară Clujeană, 255 p.
- Erdeli George, Istrate Ioan, 1996, Potențialul turistic al României, București, Editura Universității, 104 p.
- Iordan, I., Nicolescu, E., 1971, « O metodă de determinare a potențialului turistic », dans *Lucrările celui de-al doilea Colocviu Național de Geografia Turismului*, Editura Sport-Turism, București, p.35-38
- Irimuş Ioan Aurel, 2010, Relieful. Potențial și valorificare turistică, Cluj-Napoca, Editura Risoprint, 293 p.
- Muntele Ionel, Iașu Corneliu, 2003, Geografia turismului. Concepte, metode și forme de manifestare spațio-temporală, Iași, Editura Sedcom Libris, 332 p.
- Neguș Silviu, 2004, Geografia turismului, București, Editura Meteor Press, 168 p.
- Susan Aura, 1980, Geografia turismului, Cluj-Napoca, UBB, 265 p.